

2018-2020

Finansplan

BUDGET OCH EKONOMISKA RAMAR

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

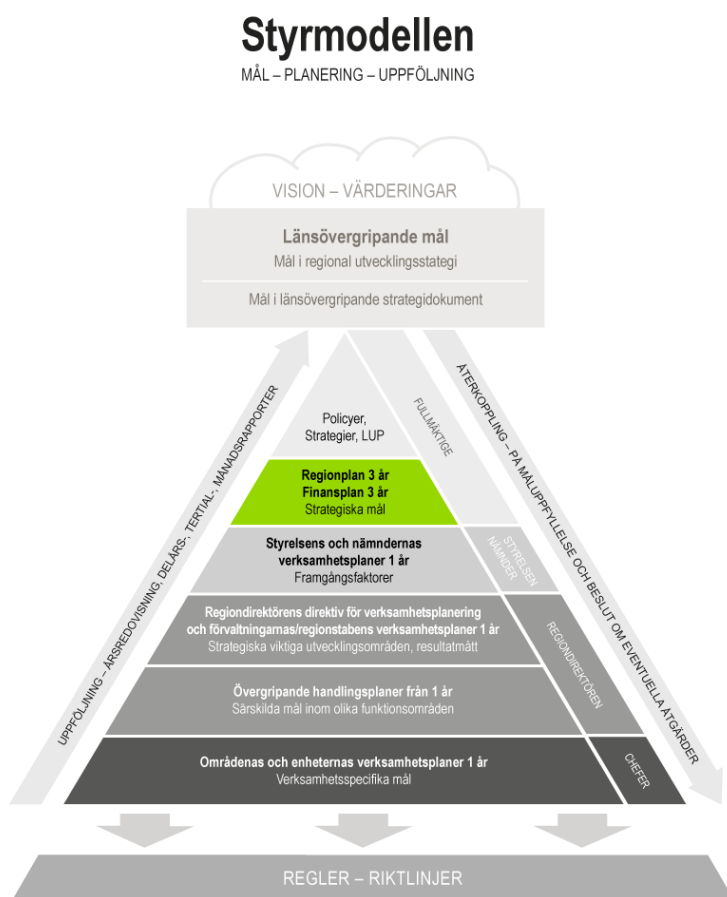
Version	Datum	Ändring	Beslutat av
1.	2017-05-23	Nyutgåva	

Finansplan

Finansplanen innehåller finansiella mål och planer för åren 2018-2020, samt budget, ekonomiska ramar, investeringsplan och taxor och avgifter för 2018.

Finansplanen hör ihop med regionplanen. De två planerna innehåller de övergripande mål som regionstyrelsen och de olika nämnderna har att utgå från i sitt arbete. Finansplanen utgår från policyer, mål i regionplanen, långsiktigt utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning och andra övergripande styrdokument.

I bilaga 2 i regionplanen finns en beskrivning av regionens styrmodell och där framgår vilka styrdokument som finns för Region Jämtland Härjedalen och hur de hör ihop.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Planeringsförutsättningar	7
1.1	Planeringsförutsättningarna 2018-2020	7
1.2	Regionens ekonomiska utveckling	7
1.3	Den samhällsekonomiska utvecklingen	9
1.4	Befolkningsutveckling	10
1.5	Skatteunderlagets utveckling	11
1.6	Löne- och prisförändring för landsting	12
2	Region Jämtland Härjedalens finansiering	14
2.1	Skatteintäkter	14
2.2	Kommunala utjämningsbidrag och generella statsbidrag	16
2.3	Nationella satsningar, riktade statsbidrag	20
2.4	Läkemedelsbidrag	21
2.5	Finansnetto	21
2.6	Pensionskostnader	22
2.7	Läkemedelskostnader	23
2.8	Likviditeten	24
2.9	Upplåningsbehov	25
2.10	Resultatförbättrande åtgärder	25
3	Budgetramar per nämnd samt finansiering 2018-2020	28
3.1	Ekonomimodell	28
3.2	Utveckling av ny ekonomimodell med hjälp av KPP	28
3.3	Budgetramar	29
3.4	Förändring budgetramar	32
3.5	Avkastningskrav	33
3.6	Investeringsstak	33
4	Finansiella mål	35
4.1	Långsiktigt hållbar ekonomi	35
4.2	Kostnadskontroll	35
4.3	Avtalstrohet	35
4.4	Investeringsstak	36
4.5	Självfinansieringsgrad investeringar	36
5	Resultat-, balans- och finansieringsbudget	37

5.1	Resultatbudget	37
5.2	Balansbudget	38
5.3	Finansieringsbudget	39
6	Sammanfattande slutsatser	40
7	Bilagor	43
7.1	Bilaga 1 Investeringsbudget 2018.....	43
7.2	Bilaga 2 Avgifter och taxor	47
7.3	Bilaga 3 Regionens engagemang i bolag, stiftelser och förbund	48
7.4	Bilaga 4: Ordlista och förkortningar	49

Region Jämtland Härjedalens ekonomi – en utmaning för alla

Region Jämtland Härjedalen har en liten befolkning på en stor yta. Drygt 1 procent av landets befolkning finns på 12 procent av landets yta. Regionen är till stora delar glest eller mycket glest befolkat och har en befolkning med en av Sveriges lägsta skattekrafter. Det innebär särskilda utmaningar i för att upprätthålla och finansiera en likvärdig och trygg sjukvård, en fungerande kollektivtrafik och tillgång till kulturupplevelser.

Regionen behöver växa, få fler invånare, fler som arbetar och fler som driver företag. Det regionala utvecklingsansvaret innebär, att tillsammans med andra, att stimulera och stödja den utvecklingen. Det görs genom företagsstöd, bidrag till kompetensförsörjning och genom stöd och satsningar på infrastruktur, inte minst bredbandsutbyggnad.

Region Jämtland Härjedalen har under många år haft svårt att finansiera verksamheten och gjort stora underskott. Också kommande planperiod ställs stora krav på att kostnadsutvecklingen hålls på en låg nivå. Förutom att möta utvecklingen inom hälso- och sjukvården, där det kontinuerligt krävs med nya, dyrare och effektivare behandlingsmetoder och läkemedel, måste det skapas ekonomiskt utrymme för kraftigt ökande pensionskostnader.

Att jobba för fler invånare och ökad skattekraft räcker inte för att möta behoven, varken på kort eller lång sikt. Vi behöver även hitta andra sätt att bedriva regionens verksamheter på - det är det viktigaste för att komma till nollresultat och därefter närma oss en ekonomi i balans. I arbetet ska fokus vara på de vi är till för, det vill säga patienter, brukare, kunder och medborgare. Regionens medarbetare, engagemang, förslag och idéer behövs för att nå framgång.

*Ann-Marie Johansson
Regionstyrelsens ordförande*

1 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I detta kapitel redovisas förutsättningar som är viktiga för Region Jämtland Härjedalens ekonomiska planering inför åren 2018 – 2020.

I finansplanen fastställer regionfullmäktige finansiella ramar för respektive nämnd, skattesats samt resultat-, balans- och finansieringsbudget.

1.1 Planeringsförutsättningarna 2018-2020

Region Jämtland Härjedalens ekonomiska läge är allvarligt. Resultat 2016 var -197 miljoner kronor, prognos efter april 2017 är -170 miljoner kronor och prognos för ackumulerat underskott 2017 att återställa enligt balanskravet är 941 miljoner kronor.

Övergripande finansiell inriktning är att uppnå en stabil ekonomi som kännetecknas av långsiktighet och hållbarhet.

Region Jämtland Härjedalens samlade intäkter sätter gränser för hur stora kostnaderna kan tillåtas vara.

Rättigheten till hälso- och sjukvård är reglerad i lag. Vid årsskiftet 2015 trädde en ny patientlag i kraft som ger den enskilde patienten stora rättigheter till vård, samtidigt som landstingens möjligheter att begränsa vårdutbudet kraftigt begränsats. Regionens mål är att bedriva en kostnadseffektiv vård som är likvärdig med den som erbjuds i övriga landet.

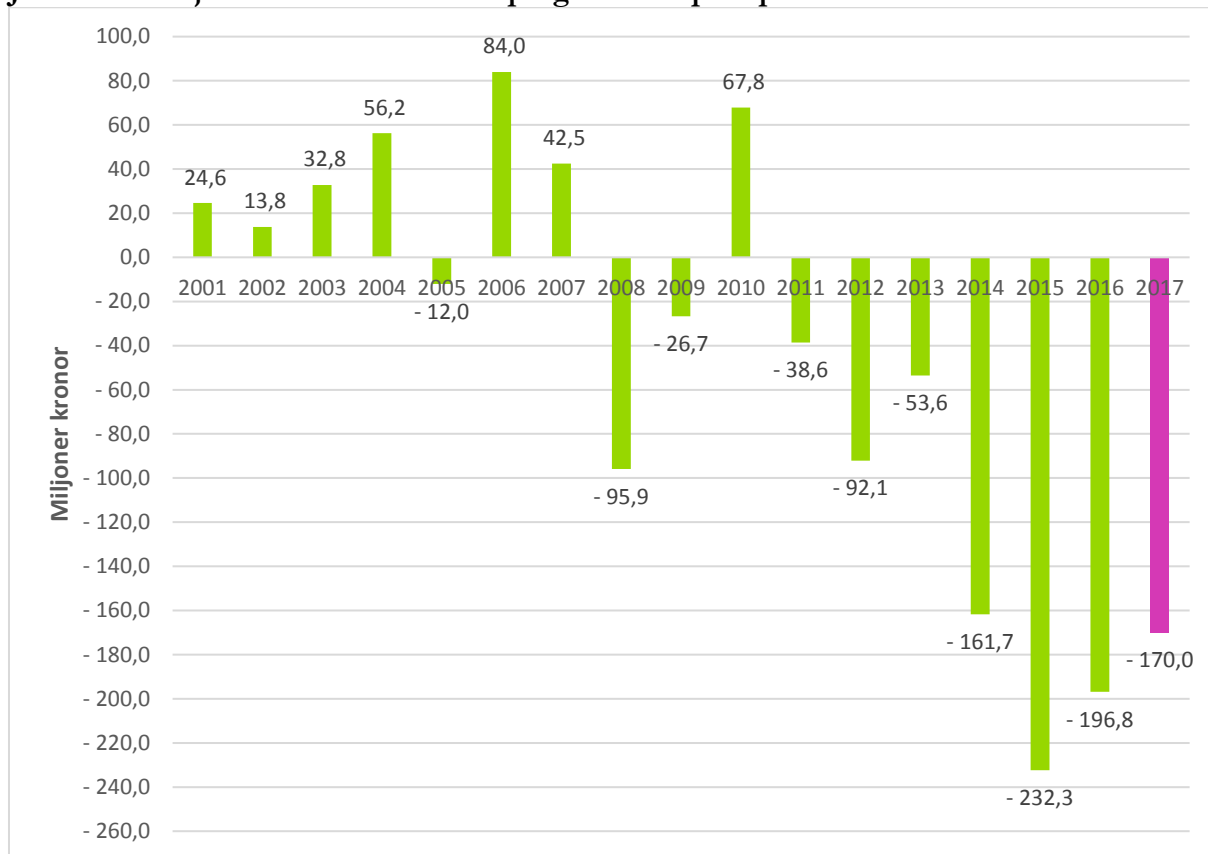
Anpassning till givna ramar är överordnat vid en eventuell målkonflikt med verksamhetens omfattning.

1.2 Regionens ekonomiska utveckling

Med undantag för 2010, då ett tillfälligt konjunkturbidrag räddade ekonomin, har Region Jämtland Härjedalen (fram till 2015 Jämtlands läns landsting) de senaste nio åren haft ekonomiska underskott.

Nettokostnadsutvecklingen beror till stor del på en ökad efterfrågan på vård när allt fler medborgare blir äldre. Dessutom har vissa kostnader stigit mer än den allmänna prisutvecklingen. Kostnaderna för den högspecialiserade riks- och regionvården har med tiden tagit en allt större del av resurserna i anspråk. Riks- och regionvården steg med över sex procent per år under en följd av år, fram till 2015 då de sjönk något. En bidragande orsak är hemtagningen av PCI till Östersunds sjukhus som har gett en ackumulerad effekt på 8,2 miljoner kronor. På grund av stora svårigheter att rekrytera läkare har regionens kostnader för stafettläkare stadigt stigit. De senaste åren har även brist på sjuksköterskor tilltagit, vilket lett till större köp från bemanningsföretag även när det gäller denna yrkeskategori. Under 2016 ökade dessa kostnader med 39 % jämfört med året innan och sett på de senaste 2 åren är ökningen över 100 %. Denna ökningstakt väger ensamt upp i stort sett alla övriga vidtagna resultatförbättrande åtgärder. Att bryta denna utveckling är därför helt avgörande för att regionens ekonomi ska nå balans.

Diagram 1. Jämtlands läns landsting resultat exkl RIPS-effekter 2001-2014, Region Jämtland Härjedalen 2015-2016 samt prognos 2017 per april.

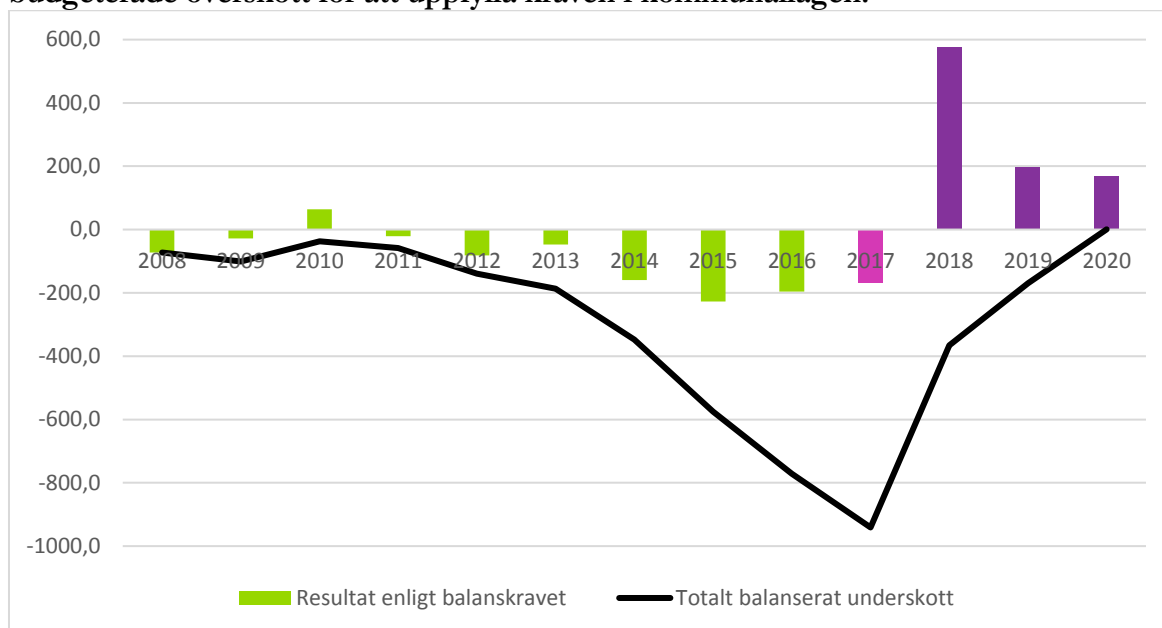

De kostnader som Region Jämtland Härjedalen lättare har kunnat kontrollera, har hållits nere under lång tid. Fastighetsinvesteringarna är exempelvis på en mycket låg nivå jämfört med övriga regioner och landsting. Nu är behoven stora att bygga om sjukhuset för att anpassa det efter nutida krav på logistik och patientsäkerhet – investeringar som skulle underlätta en effektivisering av vården.

Enligt kommunallagen ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och en budget i balans, dvs att intäkterna överstiger kostnaderna. Om de redovisade kostnaderna överstiger intäkterna ett räkenskapsår ska det negativa resultatet och det egna kapitalet återställas inom tre år. Det ackumulerade underskottet att återställa för Region Jämtland Härjedalen uppgår efter 2016 till 771 miljoner kronor och står sig prognosen för april 2017 kommer det ackumulerade underskottet efter 2017 att uppgå till 941 miljoner kronor. För att nå ett resultat som är i nivå med god ekonomisk hushållning och för att uppfylla kraven i kommunallagen skulle Region Jämtland Härjedalen behöva budgetera ett överskott på 575 miljoner kronor, vilket motsvarar 14,5 procent av nettokostnaderna 2016. För år 2019 och 2020 skulle det budgeterade överskottet behöva uppgå till 197 respektive 170 miljoner kronor.

Diagram 2. Resultat enligt balanskrav 2008-2016, prognos april 2017 och behovet av budgeterade överskott för att uppfylla kraven i kommunallagen.

Om allt annat lika och under förutsättning att de resultatförbättrande åtgärderna ger full effekt skulle det krävas en höjning av skattesatsen på ca 1,20 kr om balanskravet ska kunna återställas under planperioden. I dagsläget finns inga beslut om justeringar i skattesatsen utan allt fokus ligger på att få Region Jämtland Härjedalens ekonomi stabil och i balans med ett intensivt arbete kring resultatförbättrande åtgärder.

Prognosen för Region Jämtland Härjedalen efter april 2017 landade på ett underskott på 170 miljoner kronor. Tumregeln för god ekonomisk hushållning är att verksamheten ska leverera ett överskott på 2 % av nettokostnaderna, vilket betyder att det behövs ytterligare ca 80 miljoner kronor. Gapet som uppstår mellan intäkter och kostnader blir därmed ca 250 miljoner kronor.

Om Region Jämtland Härjedalen de kommande åren håller god ekonomisk hushållning och levererar ett överskott på 2 procent per år kommer det ackumulerade underskottet att vara återställt efter 11-12 år.

1.3 Den samhällsekonomiska utvecklingen

Efter justering av skottår och ett relativt stort antal arbetsdagar ökade BNP med 3,0 procent 2016. Under 2017 beräknas tillväxten i svensk ekonomi blir nästan lika stark som föregående år och BNP förutses växa med 2,9 procent.

Bedömningen om en fortsatt hög produktionstillväxt baseras på att det under 2017 blir bättre fart på export och hushållens konsumtionsutgifter. Däremot beräknas investeringar och offentlig konsumtion växa i långsammare takt. Den fortsatta positiva utvecklingen i svensk ekonomi innebär att sysselsättning och skatteunderlag fortsätter växa i snabb takt. Arbetslösheten pressas tillbaka och når mot slutet av 2017 en nivå jämförbar med den som rådde föregående högkonjunktur, dvs strax före finanskrisens utbrott.

Under 2018 beräknas resursutnyttjandet i svensk ekonomi stabiliseras på en hög nivå och att konjunkturläget under de efterföljande åren normaliseras. Det innebär att BNP, sysselsättningen och skatteunderlaget utvecklas svagare dessa år än under åren innan. Och BNP beräknas då årligen växa med cirka 2 procent.

Utvecklingen efter 2018 innebär stora och växande problem för både kommuner och landsting, trots att de generella statsbidragen antas öka med 2 procent per år realt. För att intäkter och kostnader ska gå ihop krävs det enligt SKL åtgärder motsvarande ett skatteuttag på 2 kronor till och med år 2020. Dessa anpassningar tros i verkligheten komma att ske genom en kombination av skattehöjningar, effektiviseringar, omprioriteringar, höjda statsbidrag och försämrat ekonomiskt resultat.

Tabell 1. Den ekonomiska utvecklingen 2017-2020, några prognosvariabler

	2017	2018	2019	2020
BNP (Regeringen april 2017)	2,9	2,2	2,0	2,2
Konsumentprisindex, KPI (SKL feb 2017)	1,6	2,3	2,7	2,8
Realt skatteunderlag (SKL feb 2017)	2,0	0,8	0,4	0,5
Befolkning (SKL feb 2017)	1,3	1,2	1,1	1,1

Högre aktivitet i samhällsekonomin medför även en del negativa effekter vid sidan om högre kostnadstryck. Marknadsräntorna förväntas stiga kraftigt särskilt mot slutet av perioden. Många högt belånade hushåll kommer då att få mindre pengar över för konsumtion, vilket dämpar den ekonomiska tillväxten.

1.4 Befolkningsutveckling

I den befolkningsprognos som ligger till grund för beräkning av skatteunderlag och kommunalt utjämningsbidrag, har SKL använt sig av SCB:s reviderade befolkningsprognos från april 2017. I tabell 2 visas den nya prognosen.

Tabell 2. Befolkningsprognos för åren 2016–2020 SCB, samt prognos Jämtland Härjedalen (Regionens egna justerade)

	2016	2017	2018	2019	2020
Befolkning 1/11 året innan	9 838 418	9 967 637	10 091 139	10 192 946	10 296 241
Årlig förändring		1,31 %	1,24 %	1,01 %	1,01 %
SCBs prognos för Jämtland Härjedalen	127 169	128 276	129 213	129 859	130 513
Region Jämtland Härjedalen, egen prognos	127 169	128 276	128 876	129 176	129 326

De senaste fyra åren har länets befolkning ökat, vilket helt och hållet beror på utrikes inflyttande. Migrationsverket drar nu kraftigt ner antalet platser i länet och reglerna för anhöriginvandring har skärpts. Regeringen bestämmer årliga antal för kommunerna hur många nyanlända en kommun ska ta emot och ordna bosättning åt, dvs. utanför migrationsverkets boenden. För Jämtlands län är detta 365 stycken år 2017 vilket är högre än 2016 års siffra. Det finns fortfarande en eftersläpning i behandlingen av 2015 års stora flyktinginflyttning av de människor som fortfarande bokförs som asylsökande. Det innebär att fortsatt, i upparbetandet av den långa kön, kommer Jämtland att få många nyanlända kommuninnevånare med utomeuropeisk födelseort.

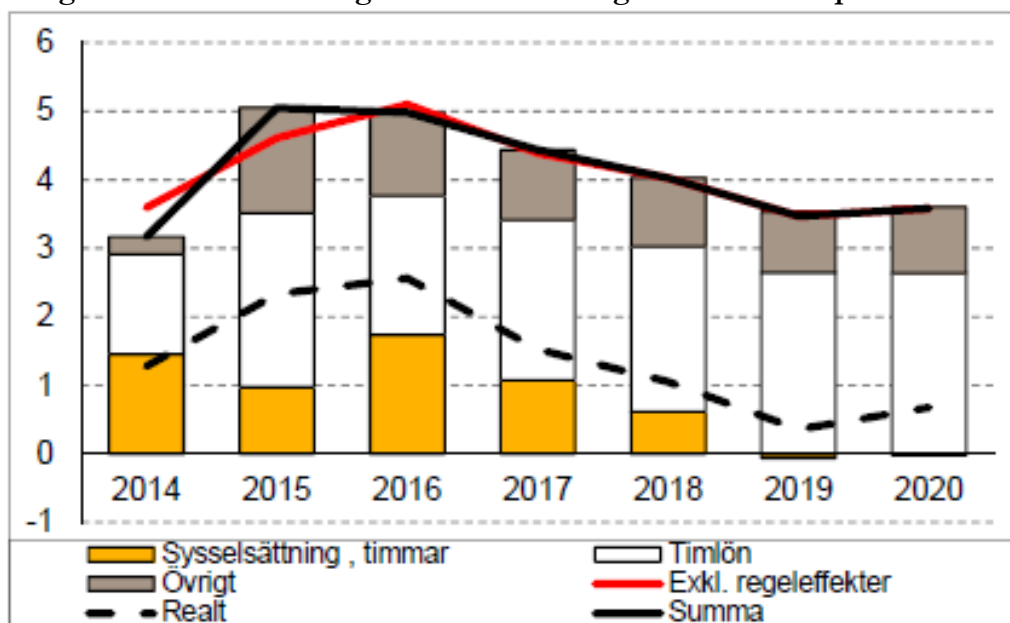
I regel har SCB tidigare överskattat befolkningsstorleken när det gäller prognoser för Jämtland Härjedalen. För närvarande är det svårare än vanligt att prognostisera befolkningsutvecklingen. Den beror på hur många asylsökande som kommer till länet och i vilken utsträckning de som beviljas uppehållstillstånd sedan stannar kvar. Av ovan angivna skäl har befolkningsprognosen sänkts, jämfört med SCB, vid beräkningen av Regionens generella statsbidrag. Befolkningen i länet förväntas visserligen växa under planperioden, men med ett betydligt mindre antal än i SCBs prognos. Länets befolkning beräknas öka med 600 personer under 2017, 300 personer 2018 och 150 personer 2019.

1.5 Skatteunderlagets utveckling

Skatteunderlaget har under år 2015 och 2016 haft en stark tillväxt. År 2016 ökade antalet arbetade timmar dubbelt så mycket som under 2015 men lönesumman tilltog bara marginellt. Inkomsterna för de sociala avgifterna ökade endast svagt och grundavdragen steg mer än året innan. Den sammantagna effekten är en liten nedgång i tillväxten av skatteunderlaget.

För år 2017 prognostiseras också en hög tillväxt, även om ökningen avtar något. Avmattningen hänger ihop med att sysselsättningsutvecklingen dämpas samt minskade utbetalningar av sjukpenning och arbetslöshetsersättningar.

Diagram 3. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Från och med 2018 växlar skatteunderlagets ökning ner till en nivå under den genomsnittliga sedan millennieskiftet. Det beror framför allt på att den långa perioden med sysselsättningsökning upphör när konjunkturtoppen passerats.

Tabell 3. SKLs prognos för utvecklingen av skatteunderlaget

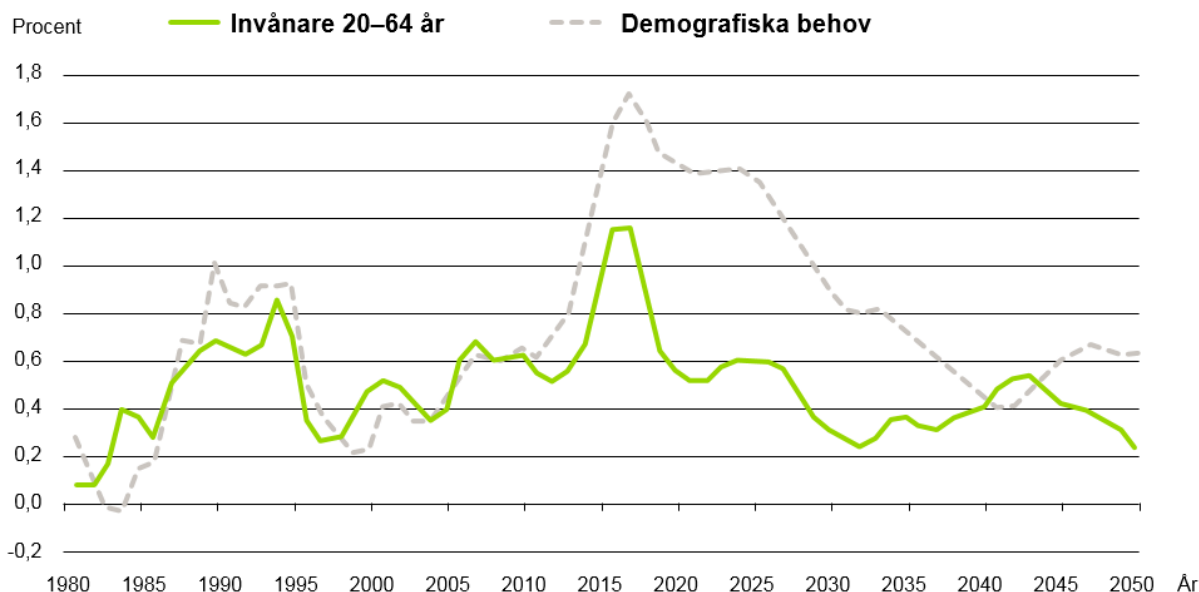
	2016	2017	2018	2019	2020	2016-2020
SKL april 2017	5,00	4,40	4,00	3,50	3,60	20,50
SKL:s prognos för Region Jämtland Härjedalen	4,38	3,92	3,46	2,96	3,06	17,78
Egen prognos för Region Jämtland Härjedalen	4,38	3,92	3,19	2,69	2,66	16,85

På grund av en låg genomsnittsinkomst i länet är skatteunderlaget per invånare bland de lägsta i landet. Skatteunderlaget för länet växer normalt i en långsammare takt än för riket som helhet, så ser det även ut i SKLs senaste skatteunderlagsprognos i tabell 3.

1.6 Löne- och prisförändring för landsting

En omständighet som lyfts fram av SKL, är den ökning av kostnaderna som beror på de demografiskt betingade behovsökningarna. De demografiska behoven har ökat från 0,6 % år 2005 till 1,5 % år 2016. Kulmen prognostiseras komma under 2017 då kostnadsökning för demografiska behov tros uppgå till 1,7 %. Förklaringen till den stora ökningen är framförallt flyktinginvandringen under 2015, men också på en förändrad befolkningsstruktur med en ökad andel äldre och stora barnkullar under de närmsta åren.

Diagram 4. Behoven i kommuner och landsting ökar snabbare än arbetskraften

SKL räknar med att landstingen får löneutveckling 2,7 - 3,2 procent per år 2017-2020. Landstingsprisindex (LPIK), som innefattar flera priskomponenter, förväntas hamna på en ökningstakt på mellan 2,2 och 2,9 procent per år under perioden 2017–2020.

Tabell 4 SKLs prognos för Landstingsprisindex LPIK

	2016	2017	2018	2019	2020
LPIK inkl läkemedel	2,1%	2,2%	2,7%	2,8%	2,5%
Timplön	2,7%	2,8%	2,9%	3,2%	3,2%
Soc avg	2,7%	3,7%	5,8%	5,4%	3,4%
Läkemedel	0,8%	-1,1%	-1,1%	-1,1%	-1,1%
Förbrukning	1,3%	2,0%	2,2%	2,3%	2,3%
LPIK exkl läkemedel	2,3%	2,8%	3,3%	3,5%	3,0%

SKL räknar med fallande läkemedelspriser efter en tillfällig ökning 2016. Endast rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika tas med i SKLs beräkningar. Eventuell merkostnad för nya läkemedel ingår inte i prismätningarna, då de höga kostnaderna för en del av de nya läkemedlen antas spegla en förbättrad kvalitet och därför inte betraktas som en prisförändring.

2 REGION JÄMTLAND HÄRJEDALENS FINANSIERING

I det här avsnittet redovisas vilka förutsättningar Region Jämtland Härjedalen har att finansiera sin verksamhet med skatteintäkter, generella statsbidrag (kommunala utjämningsbidrag) samt övriga intäkter.

I tabellen ges en sammanställning av regionens intäkter. Patientavgifter och liknande ingår i verksamhetens intäkter som är en del av nettokostnaderna. Summan av intäkterna i tabellen ger ramarna för hur stora Regionens nettokostnader får vara.

**Tabell 5. Intäkter exkl verksamhetens intäkter (baserat på SKLs prognos april 2017)
Region Jämtland Härjedalen**

Finansiering (miljoner kronor)	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skatteintäkter	2822	2915	3003	3087
Generella statsbidrag (utjämningsystem)	737	738	751	760
Läkemedelsbidrag	343	343	343	343
Summa intäkter	3902	3996	4096	4190
Förändring	138	94	101	94
Årlig procentuell förändring	3,7%	2,4%	2,5%	2,3%

2.1 Skatteintäkter

För att finansiera Region Jämtland Härjedalens uppgifter betalar länets invånare skatt. Skatteintäkterna är beroende av skatteunderlagets storlek, som i sin tur beror på samhällsekonomi, arbetsmarknadsstruktur och demografi. Regionens förtroendevalda kan påverka skatteintäkternas storlek genom beslut om skattesats.

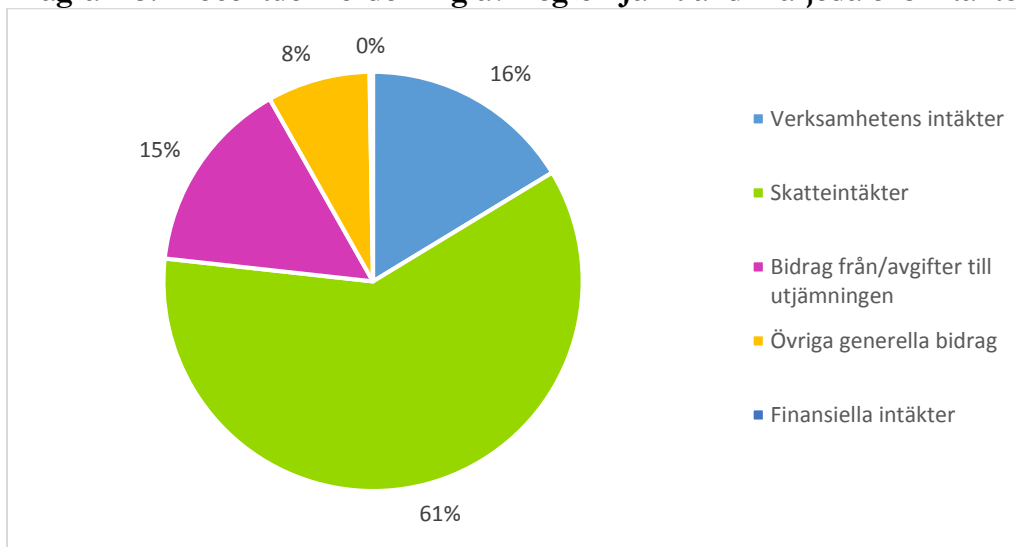
Preliminär skatt för 2017 budgeteras enligt prognos för det slutliga skatteunderlaget 2015, uppräknat till 2017 års nivå. Prognos för preliminärskatt och avräkning utgår från SKL:s prognos i april 2017. Skattesatsen för 2018 föreslås vara 11,20 vilket är oförändrat jämfört med 2017. I beräkningarna antas länets befolkning växa med 1050 personer under perioden 2017 – 2019.

Tabell 6. Skatteintäkter - Region Jämtland Härjedalen

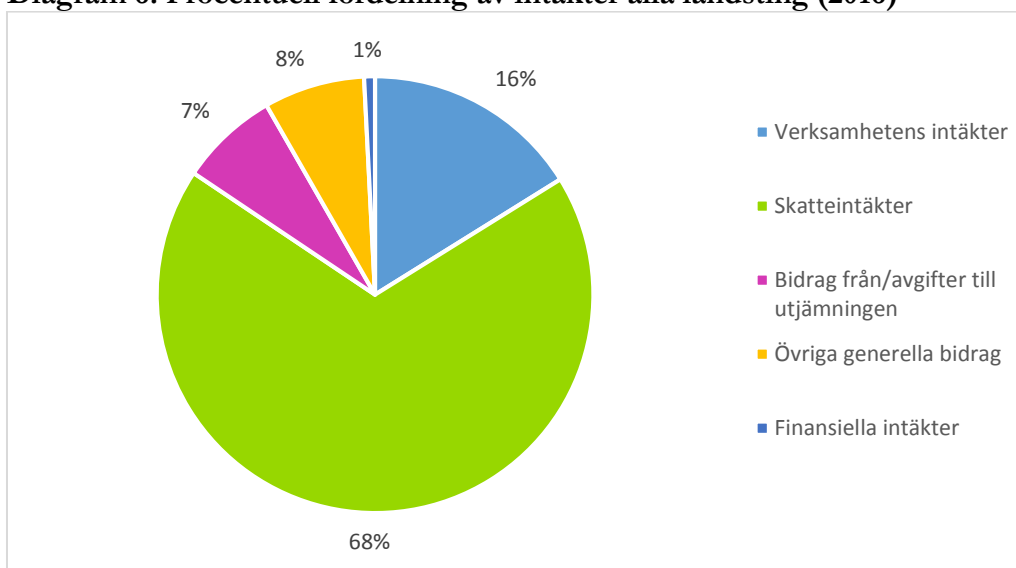
Finansiering (miljoner kronor)	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Skatteintäkter	2822	2915	3003	3087
Varav				
Preliminärskatt	2841	2915	3003	3087
Avräkning skatteintäkter	-18	0	0	0
Förändring	97	92	88	84
Årlig procentuell förändring	3,6%	3,3%	3,0%	2,8%

Skatteintäkterna motsvarar 61 procent av Region Jämtland Härjedalens totala intäkter, vilket är en liten andel jämfört med i alla landsting. Skatteintäkterna utgör för hela landstingssektorn 68 procent av intäkterna.

Diagram 5. Procentuell fördelning av Region Jämtland Härjedalens intäkter (2016)

Diagram 6. Procentuell fördelning av intäkter alla landsting (2016)

Av Region Jämtland Härjedalens intäkter utgörs 15 procent av generella statsbidrag (kommunala utjämningsbidrag), vilket är en betydligt större andel, än de 7 procent som är de generella statsbidragens andel av samtliga landstings intäkter.

Jämtlands län har en av de lägsta skattekrakterna i landet. Som en jämförelse, ifall skattekraften i Jämtlands län skulle vara lika som rikssnittet, skulle skatteintäkterna öka med 328 miljoner kronor och inkomstutjämningen skulle minska med 261 miljoner kronor. Nettoeffekten skulle bli 67 miljoner kronor mer intäkter till Region Jämtland Härjedalen

Tabell 7. Effekt om Jämtlands län hade haft skattekraft som riksmedel

I tusen kronor	2018
Skatteintäkter, ursprungsläget för länet	2 908 903
Skatteintäker om länet haft skattekraft enligt riksmedel	3 236 951
Diff	328 048
Inkomstutjämning, ursprungsläget för länet	647 215
Inkomstutjämning om länet haft skattekraft enligt riksmedel	386 241
Diff	-260 974
Netto	67 074

2.2 Kommunala utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syftet med kommunal utjämning är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla landsting och regioner att kunna tillhandhålla sina invånare likvärdig service oberoende av länsinvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden.

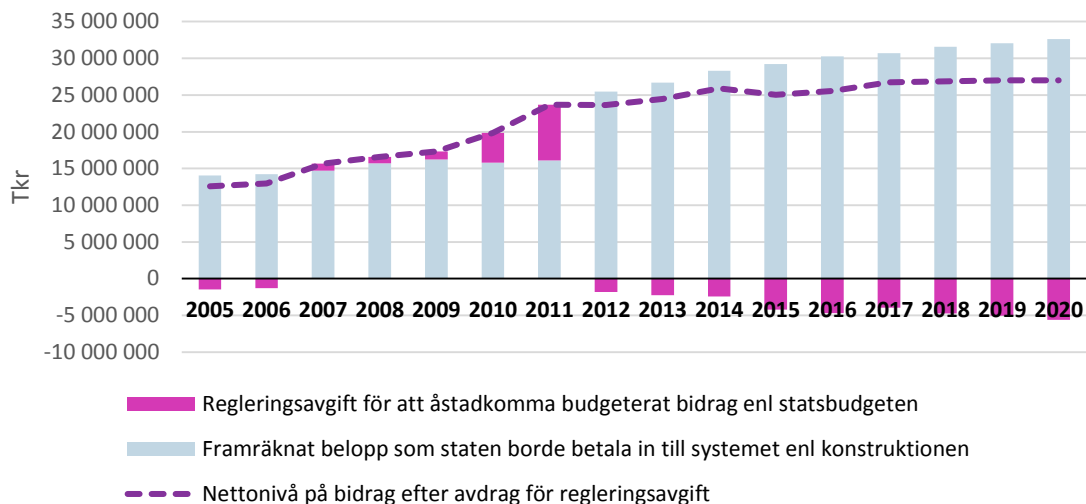
Systemet för kommunalekonomisk utjämning omfattar

- Inkomstutjämning – utjämning av skatteintäkter mellan kommuner och landsting baserad på länets skattekraft. Staten garanterar medelskattekraft på 115 %. Inkomstutjämnings ska ge Region Jämtland Härjedalen kompensation för låga inkomster och svagt skatteunderlag.
- Kostnadsutjämning – utjämning för strukturella kostnadsskillnader beroende på demografi, brukarens behov och produktionsvillkor. Utgörs av fyra delmodeller, hälso- och sjukvård, befolkningsförändringar, lönekostnader och kollektivtrafik. Kostnadsutjämning ska ge Region Jämtland Härjedalen kompensation för höga kostnader på grund av stor andel äldre i befolkningen, sjukresor/sjuktransporter, små hälsocentraler och ambulansstationer som en anpassning till en liten befolkning glest utspridd på stor yta.
- Strukturbidrag och införandebidrag – utgår till vissa kommuner och landsting som kompensation för större förändringar i utjämningsystemet genom åren. Strukturbidraget ger Region Jämtland Härjedalen viss kostnadstäckning för de extrakostnader som regionen har för t.ex. central administration, politiskt ledning och systemkostnader som måste fördelas på ett mycket mindre invånarantal och som inte är proportionella med befolkningsstorleken.
- Regleringsavgift – reglerar att statens utgifter för kommunalekonomisk utjämning hamnar på samma nivå som regeringen föreslår och riksdagen beslutar om. Avgiften är ett enhetligt belopp per invånare. För Region Jämtland Härjedalen innebär det en betydande minskning av intäkterna.

Den streckade linjen i diagram 7 visar nivån på bidraget perioden 2005 till 2020. Den visar tydligt att bidraget kommer att ligga på ungefär samma nivå i kronor räknat under hela perioden, samtidigt som befolkningen i riket väntas öka med ca 650 000 personer fram till år 2020.

Diagram 7 Utvecklingen av bidragsnivåerna i det kommunala utjämningsystemet landstingssektorn

SCB räknar utifrån systemets regler fram hur mycket varje landsting ska betala in till eller få ut från det kommunala utjämningsystemet. Summan av alla in- och utbetalningar blir det belopp som staten skulle behöva betala in till systemet för att skapa likvärdiga förutsättningar för att bedriva vård i hela landet. Detta belopp blir större och större för varje år framåt i tiden, vilket illustreras av de ljusa växande staplarna. I statsbudgeten görs dock andra fördelningar. För att inte staten ska behöva betala mer än planerat, tillämpas den s.k. *regleringsavgift*. Denna avgift debiteras alla landsting med ett lika stort belopp per invånare.

Regleringsavgiften blir under kommande år allt större, vilket de mörka staplarna under 0-linjen i diagram 7 tydligt visar. Den "äter" därmed upp alltmer av utjämningsbidragen. Ju större regleringsavgiften blir, desto mindre omfördelande effekt får det kommunala utjämningsystemet. Att systemet i allt mindre omfattning omfördelar resurser mellan landstingen, samt från staten till landstingen, drabbar allra mest de landsting som är mest beroende av de kommunala utjämningsbidragen¹ för finansieringen av sin hälso- och sjukvård, däribland Region Jämtland Härjedalen.

Tabell 8. Bidrag från utjämningsystemet i kronor per invånare - Region Jämtland Härjedalen

Finansiering kr/invånare	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomstutjämning	4 965	5 030	5 096	5 206
Kostnadsutjämning	393	391	431	442
Strukturbidrag	784	784	784	784
Regleringsavgift	-398	-477	-501	-553
Summa utjämningsystem per invånare	5 744	5 728	5 811	5 879

¹ Dessa har i regel lägre inkomster och högre kostnader även efter kompensation med utjämningsbidrag. Annars skulle regleringsavgiften drabba alla lika.

Tabell 9. Bidrag från utjämningsystemet i miljoner kronor - Region Jämtland Härjedalen

Finansiering (miljoner kronor)	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Utjämningsystem	737	738	751	760
varav				
Inkomstutjämnning	637	648	658	673
Kostnadsutjämnning	50	50	56	57
Strukturbidrag	101	101	101	101
Regleringsavgift	-51	-61	-65	-72
Förändring		1	12	10
Årlig procentuell förändring		0,2%	1,7%	1,3%

Beloppen i utjämningsystemet baseras på preliminära uppgifter enligt SKL:s prognos i april 2017. Det slutliga utfallet av utjämnningen 2018 fastställs i december 2017.

I samband med vårbudgeten 2016 aviserade Regeringen ett nytt statsbidrag på 10 miljarder kronor, Vårdfärdsmiljarderna. Till landstingen fördelar regeringen 1,4 miljarder utifrån det specifika asyl- och flyktingmottagandet i länet och 0,9 miljarder fördelas utifrån länets befolkning. Denna del finns med i det kommunala utjämningsystemet. För Jämtland Härjedalen blev den slutliga fördelningen för 2017 28 respektive 11 miljoner kronor. För perioden 2018-2021 övergår bidraget från att i huvudsak fördelas via flyktingvariabler till att fördelas utifrån befolkning.

Diagram 8. Utvecklingen av de kommunala utjämningsbidragen för Region Jämtland Härjedalen

Förutom Vårdfärdsmiljarderna ingår ett antal andra generella statsbidrag i systemet för kommunalekonomisk utjämnning. Inom dem regleras utökat eller minskat uppdrag mellan staten

och kommunsektorn enligt finansieringsprincipen. Finansieringsprincipen innebär att inga nya obligatoriska uppgifter från staten får införas utan medföljande finansiering. En reglering fördelas i kronor per invånare i den pris- och volymnivå som gäller när förändringen träder i kraft och gäller för hela landstingskollektivet. Någon reglering för enskilda landsting görs aldrig.

I budgetpropositionen 2016, och till viss del 2015, har följande ändringar gjorts som har inarbetats i denna plan.

		Kr/inv samt totalt belopp för Region Jämtland Härjedalen utifrån befolkningsprognos			Effekter för Region Jämtland Härjedalen
År		2018	2019	2020	
Välfärdsmiljarderna					
<i>Regeringen har i Budgetpropositionen anvisat 10 miljarder till kommuner och landsting från år 2017 för mer resurser i välfärden</i>	Kr/inv	89	147	203	Generell ökning av bidraget
	Totalt belopp	11 469 964	18 988 872	26 253 178	
Vaccin mot pandemisk influensa					
<i>Regeringen har gett Folkhälsomyndigheten ett uppdrag om att säkerställa tillgången vaccin vid en influensapandemi.</i>	Kr/inv	-6	-6	-6	Generell minskning av bidraget
	Totalt belopp	-773 256	-775 056	-775 956	
Glasögon för unga					
<i>Kompensation till landstingen för de kostnader som skyldigheten att erbjuda glasögon till barn och unga medför.</i>	Kr/inv	12	12	12	Minskning av patientintäkter. Bidraget tillförs Regionstyrelsens budget.
	Totalt belopp	1 546 512	1 550 112	1 551 912	
Avgiftsfri tandvård					
<i>Tandvård blir avgiftsfri för unga till och med 21 år från och med den 1 januari 2017, 22 år från och med den 1 januari 2018, och 23 år från och med den 1 januari 2019.</i>	Kr/inv	41	56	56	Minskning av patientintäkter samt att bidrag från Försäkringskassan förviner. Bidraget tillförs Vårdvalsnämndens budget.
	Totalt belopp	5 283 916	7 233 856	7 242 256	
Avdrag för resor till och från arbetet					
	Kr/inv	-11	-10	-10	Generell minskning av bidraget och ökning av skatteunderlaget.
	Totalt belopp	-1 417 636	-1 291 760	-1 293 260	
Skatteavtal Sverige-Danmark					
<i>Reglering av vissa skattefrågor om hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet.</i>	Kr/inv	-7	-7	-7	Generell minskning av bidraget.
	Totalt belopp	-902 132	-904 232	-905 282	
Förstärkning av sjukvården					
	Kr/inv	49	49	49	Generell ökning av bidraget
	Totalt belopp	6 314 924	6 329 624	6 336 974	
Mammografi					
<i>Avgiftsfrihet för kvinnor mellan 40 och 74 år.</i>	Kr/inv	20	20	20	Minskning av patientintäkter. Bidraget tillförs Vårdvalsnämndens budget.
	Totalt belopp	2 577 520	2 583 520	2 586 520	

Sänkt högkostnadsskydd för personer 85 år och äldre	Kr/inv	20	19	19	<i>Minskning av patient-intäkter. Bidraget tillförs Regionstyrelsen och Vårdsnämndens budget.</i>
<i>Avgiftsfrihet inom öppen hälso-och sjukvård för personer 85 år och äldre.</i>	<i>Totalt belopp</i>	2 577 520	2 454 344	2 457 194	

2.3 Nationella satsningar, riktade statsbidrag

Förutom de generella statsbidragen som staten ger till kommuner och landsting genom utjämningsystemet ger de även riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag (specialdestinerade) är öronmärkta för ett visst ändamål. De betalas inte ut med automatik utan måste sökas efter särskilda rutiner, vilket innebär en ökad administration för kommuner och landsting. Satsningarna antas vara kostnadsneutrala och icke resultatpåverkande, därför budgeteras de inte.

Riktade statsbidrag	Belopp			Effekter för Region Jämtland Härjedalen
	ÅR	2018	2019	
Välfärdsmiljarden, fördelning enligt flyktingkvot ²	28 187 694	20 130 000	12 080 000	
Bidrag till psykiatri	6 600 000	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Belopp under förutsättning att villkoren inte ändras</i>
<i>varav ungdomsmottagningar</i>	<i>1 600 000</i>			
En kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess	15 700 000	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Potentiellt belopp om villkoren uppfylls</i>
Professionsmiljarden	12 000 000	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Belopp under förutsättning att villkoren inte ändras</i>
Kortare väntetider i cancervården	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Tilldelning av medel baseras på om kraven som ställts uppfylls</i>
Kvinnors hälsa, förstärkning primärvården	1 500 000	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Belopp under förutsättning att villkoren inte ändras</i>
Kvinnosjukvård, förlösningvård	4 800 000	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Belopp under förutsättning att villkoren inte ändras</i>
Jämlik cancervård	2 000 000	<i>Inget beslut</i>	<i>Inget beslut</i>	<i>Belopp under förutsättning att villkoren inte ändras</i>

² Dessa räknas med i resultaträkningen under *Generella statsbidrag* i resultatbudgeten.

2.4 Läkemedelsbidrag

För 2018 och framåt finns inget fastställt belopp på överenskommelse om läkemedelsbidraget mellan SKL och staten, därför budgeteras läkemedelsbidraget till Region Jämtland Härjedalen på samma nivå som överenskommit 2017.

Tabell 10. Läkemedelsbidrag - Region Jämtland Härjedalen

Finansiering (miljoner kronor)	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Läkemedelsbidrag	318,0	343,0	343,0	343,0	343,0

2.5 Finansnetto

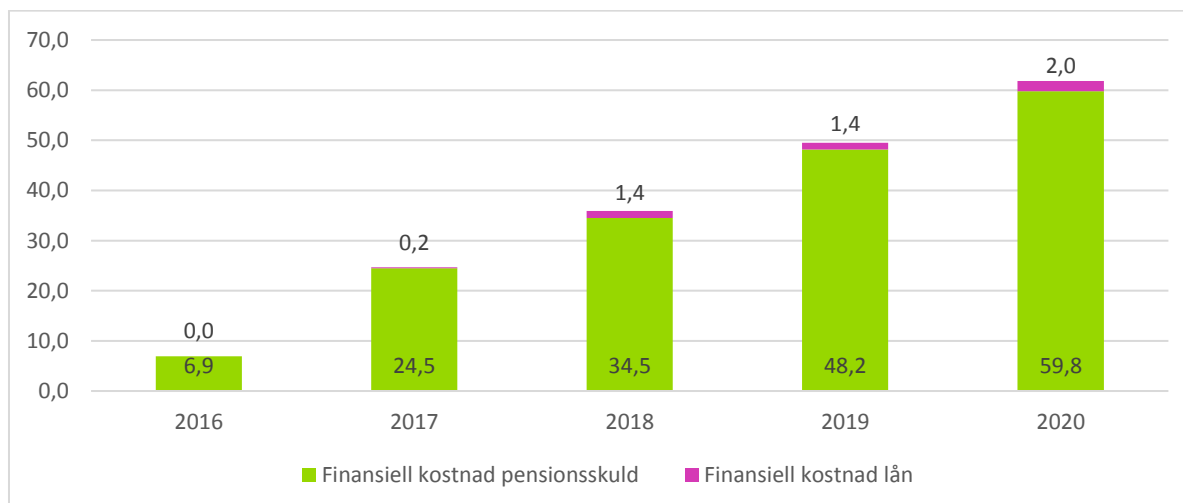
Den största delen av de finansiella kostnaderna i planen för 2018-2020 avser räntekostnader på pensionsskulden. Skandia lämnar prognoser om den finansiella kostnaden för intjänandedelen på pensionsskulden för respektive år. Den finansiella kostnaden för pensioner består av ränte- och basbeloppsuppräknningar. För 2018 beräknas den finansiella kostnaden för pensioner till 34,5 miljoner kronor. För 2019 och 2020 räknar Skandia med att de räntor som ligger till grund för pensionsberäkningarna stiger, varför den finansiella kostnaden 2019 blir 49,4 miljoner kronor och 63,2 miljoner kronor 2020.

Tabell 11 Utvecklingen av marknadsräntor enligt prognos från regeringen

Marknadsräntor enligt Regeringen, april 2017	2017	2018	2019	2020
10-årig statsobligationsränta	1,0%	1,7%	2,4%	3,0%
5-årig statsobligationsränta	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%
6-mån statsskuldväxelränta	-0,6%	-0,2%	0,2%	0,8%

Vid beräkningarna har ränteprognosen i regeringens vårproposition använts. Om regeringens och Skandias prognos om stigande marknadsräntor infrias, kommer de finansiella kostnaderna att stiga kraftigt under planperioden.

Diagram 9 Prognos finansiella kostnader 2016-2020 Region Jämtland Härjedalen

Resten av finansnettot avser ränteintäkter på likvida medel samt avkastning på korta placeringar och pensionsplaceringar.

Realisationsvinster och förluster budgeteras inte.

2.6 Pensionskostnader

Enligt prognos från pensionsadministratören Skandia beräknas pensionskostnaderna öka kraftigt under kommande år och då framförallt under 2018.

Tabell 12. Pensionskostnader - Region Jämtland Härjedalen

	2018	2019	2020
Totala pensionskostnader	364	387	434
Årlig förändring	52	23	47
Årlig procentuell förändring	17%	6%	12%
Varav påverkbara pensionspremier inkl löneskatt	99	103	107

Förändringen kan till största del förklaras av högre pensionsavsättning. Orsaken är bland annat att pensionsutbetalningar ökar då fler valt att ta ut sin pension i förtid.

Av pensionskostnaderna är det endast en mer begränsad del av kostnaderna som går att minska genom åtgärder. Den del som skulle kunna sänkas något, rör varje års intjänade individuella pension som sedan betalas ut i mars året därpå. Vid en neddragning av personal, minskar dessa kostnader. Även en mindre del av ökningen av pensionsskulden i balansräkningen går att påverka, eftersom pensionsskulden ökar i relation till den del av medarbetarnas lön som överstiger 7,5 basbelopp. Den största delen av skulden består dock av tidigare års intjänade förmånpensioner. Som tabell 13 visar är det dock inte de påverkbara pensionskostnaderna som ökar mest.

Tabell 13. Pensionskostnader, detalj - Region Jämtland Härjedalen

	2018	2019	2020
Förändring av pensionsavsättning	74,7	72,6	92,6
Pensionsutbetalningar	110,8	117,2	122,5
Premier	80,1	83,0	86,1
Finansiell kostnad	27,8	38,8	48,1
Löneskatt	71,2	75,6	84,7
Summa kostnader	364,5	387,2	434,1

Tabell 14. Pensionsåtagande - Region Jämtland Härjedalen

	2018	2019	2020
Ansvarsförbindelse	1 632,7	1 590,4	1 553,0
Avsatt till pensioner	1 119,0	1 230,3	1 371,0
Upplupna kostnader	79,3	82,2	85,2
Löneskatt	686,8	704,2	730,1
Summa skuld	3 517,7	3 607,1	3 739,3

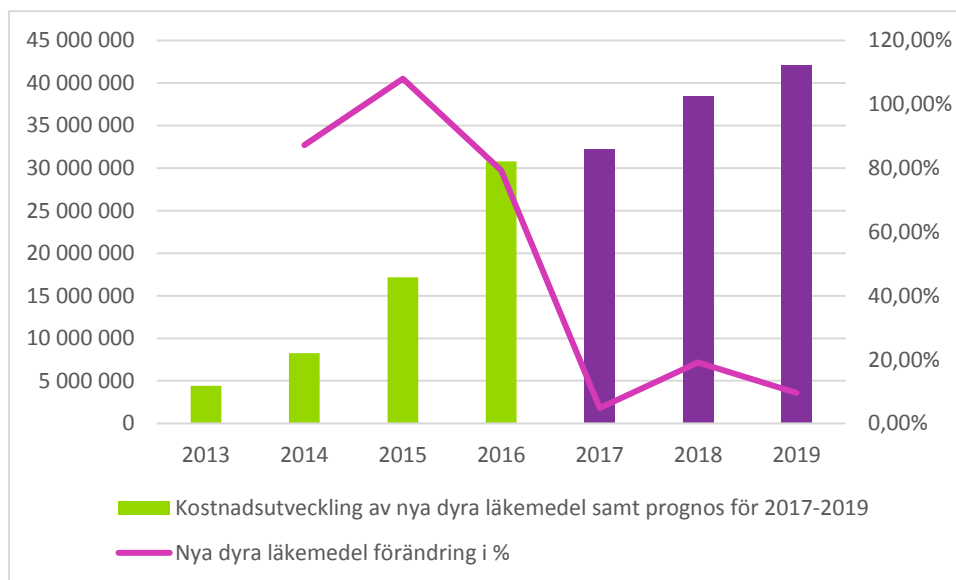
2.7 Läkemedelskostnader

Kostnaderna för alla läkemedel ökar i hela landet. Det beror dels på en allmän kostnadsökning av billiga vanligt förekommande läkemedel, ökad subvention av läkemedel (bland annat barn under 18 år och preventivmedel till kvinnor under 21 år) samt introduktionen av nya dyra läkemedel.

Region Jämtland Härjedalen har fortsatt bland de lägsta kostnader per invånare när det gäller läkemedel. Skillnaderna mellan landstingens kostnader per invånare jämnas dock ut allt mer på grund av fler nationella riktlinjer och strävan efter en jämlik vård i hela landet samt nationellt ordnat införande av nya dyra läkemedel.

Kostnaderna för nya dyra läkemedel fortsätter att stiga mycket snabbt. De flesta nya läkemedel som introduceras är så kallade biologiska läkemedel. De är komplicerade att framställa och får därmed ett högt pris på marknaden. Alla landsting/regioner samarbetar tillsammans med flertalet myndigheter och läkemedelsföretag för att snabbare introducera nya läkemedel i Sverige och dessutom uppnå en jämlik, kostnadseffektiv och ändamålsenlig användning. Den här processen och kostnaden kan inte regionen själv styra över, utan om ett nationellt beslut om införande har fattats, kommer den läkemedelskostnaden att belasta regionen.

Diagram 10 Kostnad för nya dyra läkemedel samt prognos för 2017-2019 Region Jämtland Härjedalen

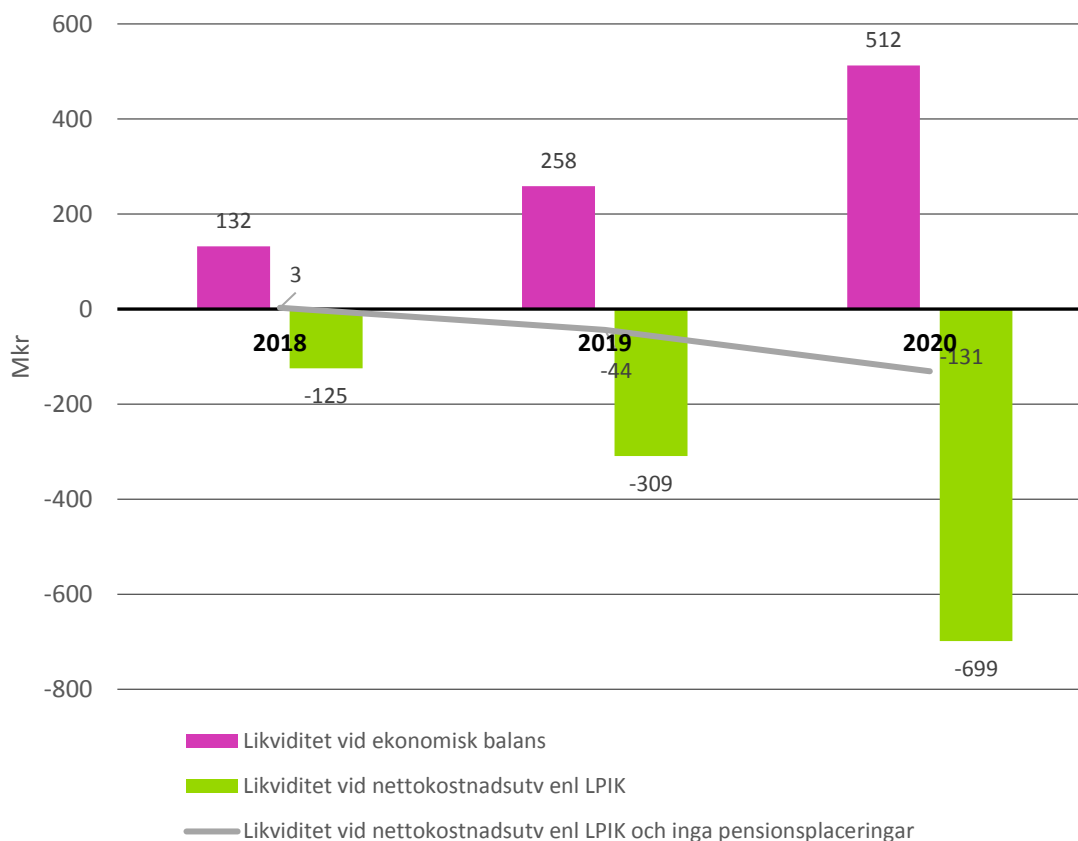
I prognosen ingår inte alla läkemedel som nu är på gång att introduceras, de flesta av dem mycket kostnadsdrivande, varför kostnadsökningen kan bli ännu större.

2.8 Likviditeten

Om regionen klarar att nå nollresultat under planperioden kommer upplåningsbehov bara att uppstå under 2018 för att finansiera investeringarna. I diagram 11 visas hur likviditeten skulle utvecklas vid olika scenarier:

- Om resultatet 2017 blir -170 miljoner kronor i enlighet med prognosen från april och nettokostnaderna i fortsättningen utvecklas i takt med landstingsprisindex inklusive läkemedel (LPIK), samt upplåningen 2017 går enligt plan, dvs. 100 miljoner kronor.
- Om samma antaganden som i föregående punkt gäller, men inga pensionsplaceringar³ görs.
- Om Regionen uppnår ekonomisk balans, dvs. noll-resultat 2018, 2019 och 2020

Diagram 11 Utvecklingen av Regionens likviditet i ett scenario med fortsatta underskott och nettokostnadsutveckling enligt LPIK inkl läkemedel respektive med en ekonomi i balans.

I resultatbudgeten ingår att regionen ska fortsätta att arbeta med resultatförbättrande åtgärder för att förhindra att likviditeten utvecklas som staplarna under nollstrecket i diagram 11 visar.

³ I planen ingår att sätta av medel för pensionsplaceringar motsvarande den årliga ökningen av pensionsskulden. Placerade belopp blir 127, 138 och 175 miljoner kronor åren 2018, 2019 och 2020.

2.9 Upplåningsbehov

Det teoretiska investeringstaket utgörs av summan av årets resultat och avskrivningar. Det innebär att om resultatet är negativt och underskottet är större än årets avskrivningar, finns egentligen inget utrymme för investeringar men vissa investeringar är helt nödvändiga för att Region Jämtland Härjedalen ska kunna bedriva en patientsäker hälso- och sjukvård. Mycket noggranna prioriteringar måste göras och det är därför viktigt att regionfullmäktige beslutar hur stora regionens totala investeringar ska vara.

Målet om en självfinansieringsgrad på minst 100 % har inte uppfyllts de senaste åren, det betyder att investeringsutgifterna har delfinansierats genom en minskning av likviditeten samt återlån från de anställdas pensionsavsättningar. För 2016 var självfinansieringsgraden negativ med -69 procent vilket kan förklaras av alla år med stora negativa resultat.

På grund av den ansträngda ekonomiska situationen uppstår ett upplåningsbehov för att finansiera de av fullmäktige beslutade investeringarna enligt tabellen nedan.

Tabell 15 Upplåningsbehov - Region Jämtland Härjedalen

Upplåningsbehov, miljoner kronor	2018	2019	2020
Investeringar, enligt bilaga 1	96	96	96
Cook and chill	77		
Ambulansflyg, KSA	8		
SUMMA UPPLÅNINGSBEHOV	181	96	96

2.10 Resultatförbättrande åtgärder

Region Jämtland Härjedalen arbetar kontinuerligt med att genomföra åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Vid sidan om de handlingsplaner som varje område inom hälso-och sjukvården tagit fram, pågår det mer långsiktiga förändringsarbetet i "Långsiktig utvecklingsplan för god ekonomisk hushållning 2015-2025", även kallad "LUP ekonomi". Den första versionen togs fram 2014 och reviderades i juni 2015. Syftet med LUP ekonomi var att identifiera ett antal områden där strukturförändringar skulle kunna genomföras för att förbättra Region Jämtland Härjedalens ekonomiska resultat. På fem-sex års sikt, med växande intäkter, ska ekonomin kunna hamna i balans.

Planen innehåller 15 strukturpaket.

- Akutflöde
- Sjuktransporter
- Lokal/resursutnyttjande
- Primärvårdsstruktur
- Folk tandsvårdsstruktur
- Administration
- Externa intäkter

- Färdigbehandlade på vårdavdelning
- Psykisk ohälsa
- Läkemedelshantering
- Hemtagning riks-och regionvård
- Samverkan med kommunerna
- Samverkan med landstinget Västernorrland
- Samarbete labverksamhet
- Minskad sjukskrivning

Den totala effekten på 2016 års resultat, efter 2 års genomförande av åtgärder, blev en förbättring med 71 miljoner kronor, vilket är 23 miljoner bättre än enligt plan. Tillsammans med områdenas handlingsplaner samt oförändrade priser för diagnostik, teknik och service, uppgick den totala förstärkningen av det ekonomiska resultatet till 131 miljoner kronor.

I mars 2016 tog Regionstyrelsen ett beslut om att alla enheter i organisationen skulle minska antalet arbetade timmar ner till 2013 års nivå, vilket motsvarar cirka 140 årsarbetare. Parallellt med detta ökade köp från bemanningsföretag kraftigt. För att lyckas på en ekonomi i balans är det därför helt avgörande att dessa kostnader snabbt minskar. Trenden med att ökade kostnader för inhyrd personal och beroendet av bemanningsföretag finns i hela landet och för att ta itu med detta startade alla landsting och regioner tillsammans med Sveriges kommuner och landsting (SKL) under 2016 ett projekt för att uppnå oberoende av bemanningsföretag senast 1/1 2019. Varje region/landsting ska ta fram en egen plan med åtgärder som kommer att genomföras och verkställas under 2017 och 2018. För Region Jämtland Härjedalen är det för 2017 fokus på att kraftigt reducera kostnader för köp av distriktsläkare och allmänsjuksköterskor. I mars 2017 omformulerades Regionstyrelsens beslut från att minska antalet arbetade timmar till att istället innebära en reduktion av kostnaderna med 70 miljoner kronor. Första etappmålet för 2017 är en återgång till 2015 års nivå för köp från bemanningsföretag vilket innebär en kostnadsreduktion på 49 miljoner kronor.

Inrättande av inköpsråd beräknas leda till 30 miljoner lägre kostnadsökningar under perioden 2017-2018.

Under 2016 gjordes en genomlysning av område "Kirurgi, ögon och öron" av en extern konsultfirma. Rapporten som presenterades under hösten 2016 pekade på ett antal förbättningsområden. Målet är att under 2017 och påföljande år successivt nå nödvändiga besparingar som sammanlagt skall uppgå till 45 miljoner kronor.

Den 11/11 2015 genomfördes en workshop med alla chefer och flertalet läkare med medicinskt ledningsuppdrag, MLU, i Region Jämtland Härjedalen. Syftet var att beskriva det ekonomiska kärva läget och för att tillsammans ta fram åtgärdsförsök för ytterligare besparingsåtgärder. Dagen gav 5-600 lappar med förslag till åtgärder vilka sorerades under 3 kategorier, 1 – mycket pengar och/eller snabb effekt, 2 – effekt 2017 och bortåt och 3 – åtgärder som bedöms komplicerade att verkställa och svåra att beräkna effekterna av.

Sammanfattningsvis har en stor del av förslagen från den 11/11 2015 genomförts och för de övriga pågår arbeten. Prioriteringen under 2017 och framåt kommer därför att ligga på projektet Uppnå oberoende av bemanningsföretag och på att fortsätta arbetet med LUP ekonomi.

För att visa hur Region Jämtland Härjedalens resultat kan komma att utvecklas under planperioden och vilka åtgärder som krävs för att nå ekonomisk balans har följande beräkningar gjorts:

- Nettokostnaderna har räknats upp med de olika delarna i LPIK
- Intäkterna har räknats upp enligt SKLs prognos från april för skatteintäkter och generella statsbidrag
- För pensionskostnader används prognos från Skandia

Tabell 16 visar dels Region Jämtland Härjedalens resultaträkning, prognostiserad efter ovanstående punkter, men den visar även de resultatförbättrande åtgärderna som är under genomförande eller planeras för kommande år.

Tabell 16. Region Jämtland Härjedalens resultat 2018-2020 samt åtgärder och behov av ytterligare åtgärder för att nå en ekonomi i balans

Resultaträkning	Prognos 201704	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter	648	685	690	690
Verksamhetens kostnader	-4 606	-4 813	-4 948	-5 101
Avskrivningar	-123	-126	-120	-116
Verksamhetens nettokostnader	-4 082	-4 254	-4 378	-4 527
Skatteintäkter	2 823	2 916	3 004	3 088
Statsbidrag läkemedel	343	343	343	343
Generella statsbidrag, inkl. "Välfärdsmiljarderna"	761	763	767	769
Finansiella intäkter	9	12	2	2
Finansiella kostnader	-24	-36	-49	-62
Årets resultat	-170	-257	-311	-387
Åtgärder LUP ekonomi inkl höjning patientavgifter.	44	29	7	
Bemanningsprojekt	49	50	25	
Andra åtgärder för att minska personalkostnader	20			
Inrättande av inköpsråd	20	10		
OPUS 2020 (förändringsarbetet inom KÖÖ)	15	15	15	
Centraliserade inköp		5	5	
Samverkan med kommunerna administration och teknisk service alt. Outsourcing		2	2	2
Samverkan labmedicin i Norrland		3		
Samverkan sterilcentral med annan part		1	1	
Inprioritering driftbidrag Nationalmuseum norr, beslut finansplan 2016-2018		-0,5		
Inprioritering logopedtjänst		-0,5		
Inprioritering ST-läkare i primärvården		-7	-6	
Ytterligare åtgärder som krävs för att nå ekonomisk balans	22	-20	5	74
Summa resultatförbättrande åtgärder per år	170	87	54	76
Ackumulerad resultatförbättring efter åtgärder	170	257	311	387
Årets resultat efter åtgärder	0	0	0	0

Sammanställningen i tabell 16 visar att Regionen arbetar med åtgärder som ska leda till stora nedskärningar av kostnader och i viss mån höjningar av intäkter. Med hänsyn till den stora obalansen mellan intäkter och kostnader i utgångsläget, krävs dock ytterligare åtgärder under 2017 på 170 miljoner kronor. Ger alla planerade åtgärder full effekt under 2017 och 2018, kommer resultatet att vara positivt 2018 och 5 miljoner från balans år 2019. Till år 2020 behövs däremot ytterligare åtgärder på 74 miljoner kronor för att komma i ekonomisk balans. Sammanlagt för åren 2017-2020 behövs resultatförbättrande åtgärder på ca 390 miljoner kronor. I dessa beräkningar ingår inte prognostiserade kostnadsökningar för nya dyra läkemedel (beskrivna i avsnitt 2.7).

3 BUDGETRAMAR PER NÄMND SAMT FINANSIERING 2018-2020

I det här avsnittet redovisas hur Region Jämtland Härjedalens ekonomiska ramar fördelats mellan nämnder samt det investeringstak som gäller för regionen som helhet.

3.1 Ekonomimodell

De ekonomiska ramarna utgår från en skattesats som är 11,20 kronor. 2018-2020 års ekonomiska ramar har, förutom när det gäller läkemedels-kostnader i primärvården, räknats upp med 2,7 procent, vilket motsvarar Landstingsprisindex (LPIK inkl läkemedel) i SKL:s aprilprognos. Läkemedelskostnaderna i primärvården har inte räknats upp. Det är de *budgeterade* nettokostnaderna som räknas upp. Eftersom de verkliga nettokostnaderna efter 2016 låg 197 miljoner över de budgeterade, betyder det i praktiken att det krävs omfattande *minskningar* av kostnaderna för att de budgeterade nettokostnaderna ska nås.

Vid regionfullmäktige i juni fastställs finansplan med budgetramar per nämnd enligt tabell 18.

Under hösten pågår arbetet med att fördela budgetramar inom respektive nämnd. Inom nämnderna är ramuppräknningen differentierad avseende t ex lönekostnader, riks- och regionvård, läkemedel och övriga kostnader. I november beslutar respektive nämnd om fördelning av budgetram inom nämnden.

Vid fullmäktiges möte i november tas beslut om eventuella justeringar i finansplanen.

3.2 Utveckling av ny ekonomimodell med hjälp av KPP

Region Jämtland Härjedalen har under tre års tid lämnat underlag till den nationella KPP⁴-databasen avseende somatiskt vård. Införandet av vårdssystemet Cosmic förra året har medfört en temporär försämring av kodningskvaliteten. Anpassning pågår och avsikten är att börja använda KPP i större utsträckning, till att börja med för analyser. KPP-data har börjat tillämpas aktivt i regionens ekonomimodell och målsättningen är att KPP successivt ska ingå i regionens totala ekonomimodell och utgöra grund för resurstilldelning.

Det pågående förändringsarbetet (OPUS 2020) kommer inom områden ”Kirurgi, ögon och öron” att kompletteras med en pilotstudie i att utforma produktionsuppdrag för verksamheterna. Piloten kommer även att omfatta område ”Kvinna” samt eventuellt ytterligare ett till område och planeras att genomföras 2018.

---

⁴ KPP = Kostnad Per Patient

3.3 Budgetramar

I tabell 17 beskrivs satsningar och behov där beslut tagits om eventuellt införande, avslag, hantering och eventuell finansiering.

Tabell 17. Speciella satsningar/ofinansierade behov/inprioriteringar etc

Nämnd (tkr)	Objekt	2018	2019	2020	ja/nej	Finansiering
Regionstyrelse	Otillräckligt omhändertagande av patienter med andningssvikt	800	800	800	Nej	Uppdrag om processkartläggning och åtgärdsförslag, klart 31/3-17, avvaktar resultat
Regionstyrelse	Intermediärplatser neuro-strokeenheten Skapa intermediärplatser för att kunna omhänderta akut svårt sjuka patienter med övervakningsutrustning samt resurs. Detta för att undvika IVA-vård	1 800	1 800	1 800	Nej	Utredningsuppdrag krävs för bedömning av effekter på helheten vårdavd/IVA/HIA.
Regionstyrelse	Patienter med akuta tillstånd i behov av ambulanstransport. Utöka ambulansresurser	2 800	2 800	2 800	Nej	Avvakta prehospitalt projekt som startar våren 2017
Regionstyrelse	Behov av anestesijuksköterskekompetens.	1 500	1 500	1 500	Nej	Beslut kräver en bedömning av helhetsbilden gällande postoperativ vård, nattöppet UVA, intermediärvård och IVA-vård men även föreslagna intermediärvårdsplatser på stroke/neuroavdelningen
Regionstyrelse	Patienter i behov av postoperativ vård och övervakning.	3 000	3 000	3 000	Nej	Beslut kräver en bedömning av helhetsbilden gällande postoperativ vård, nattöppet UVA, intermediärvård och IVA-vård men även föreslagna intermediärvårdsplatser på stroke/neuroavdelningen
Regionstyrelse	Postoperativ vård för "tyngre kirurgi"	1 200	1 200	1 200	Nej	Beslut kräver en bedömning av helhetsbilden gällande postoperativ vård, nattöppet UVA, intermediärvård och IVA-vård men även föreslagna intermediärvårdsplatser på stroke/neuroavdelningen

Nämnd (tkr)	Objekt	2018	2019	2020	ja/nej	Finansiering
Regionstyrelse	Patienter i behov av postoperativ vård och övervakning				Nej	Beslut kräver en bedömning av helhetsbilden gällande postoperativ vård, nattöppet UVA, intermediärvård och IVA-vård men även föreslagna intermediärvårdsplatser på stroke/neuroavdelningen
Regionstyrelse	Barn som far illa, psykosocialt, utsätts för övergrepp, misshandel, etc. 25 % tjänst	160	160	160	Nej	För tidigt att ta beslut, ytterligare utredning behövs. Kommunen har ett uppdrag.
Regionstyrelse	Ökat behov av onkologisjuksköterska	600	600	600	Nej	Avvakta utredning OPUS 2020
Regionstyrelse	Logopedtjänst, för barn med språksvårigheter som inte har stödet idag	500	500	500	Ja	Utökning av ram
Regionstyrelse	Patienter i väntan på transplantation eller som är transplanterade - Fysisk träning/rehabilitering samt kostråd	300	300	300	Nej	Utredningsuppdrag krävs för bedömning av effekter på helheten
Regionstyrelse	Patienter med KOL - Fysisk träning/rehabilitering	300	300	300	Nej	Uppdrag riktlinjer Astma-KOL behöver aktiveras innan beslut. Riktlinjer säger att slutenvård minskar
Regionstyrelse	Könsdysfori	2 100	2 100	2 100	Nej	Utredning p.g.a. om det är en lönsam investering, både hemtagande från NUS och att ta emot patienter från andra landsting
Regionstyrelse	Osteoporos patienter >75 år med kot- eller höftfraktur, läkemedelsbehandling	1 400	1 400	1 400	Ja	Under förutsättning att det kan göras inom befintlig ram
Regionstyrelse	Extra lönesatsning sjuksköterskor	10 000	10 000	10 000	Ja	Under förutsättning att det kan göras inom befintlig ram
Regionala utvecklingsnämnden	Satsning på fler företag till regionen. Etableringsfrämjande projektet tar slut i juni 2018. Sedan behövs pengar till den funktionen.	950	1 800	1 800	Ja	Under förutsättning att det kan göras inom befintlig ram
Regionala utvecklingsnämnden	Elbussprojektet. Projekt i linje med målet om fossilbränslefritt Jämtland Härjedalen. Totalkostnad 3000 tkr. Länsstrafiken finansierar andra halvan.	1 500	1 500	1 500	Ja	Ska genomföras inom befintlig ram

Nämnd (tkr)	Objekt	2018	2019	2020	ja/nej	Finansiering
Regionala utvecklingsnämnden	Norrtåg Enligt ingånget konsortialavtal ska Region Jämtland Härjedalen årligen betala 4300 tkr mer än vad som finns i förvaltningens ram. Kostnadsökningen beror dels på ny upphandling, och dels på minskad statlig medfinansiering 2017 klarades det genom återbetalning av vår del av tidigare överskott i bolaget.	4 300	4 300	4 300	Ja	Ska genomföras inom befintlig ram
Regionala utvecklingsnämnden	Länstrafiken Nytt avtal om länstrafiken från december 2018 Bolagisering av bussgods Intäktsminskning Norrlandsresan Ökade krav på arbetspendling				Ja	Ska genomföras inom befintlig ram
Regionala utvecklingsnämnden	Kulturbussen Mobilverksamhet - kulturbussen till mindre orter. Arvsfonden finansierar sista året 2017. Kan kopplas närmare kulturskolan i framtiden..	300	300	300	Ja	Under förutsättning att det kan göras inom befintlig ram
Regionala utvecklingsnämnden	Kulturskolesamordning Utredningen säger att staten tillskjuter 500 tkr för samordningsansvaret. Det kan betyda att vi måste skjuta till högst lika mycket.	300-500	300-500	300-500	Ja	Under förutsättning att det kan göras inom befintlig ram
Regionala utvecklingsnämnden	Statistik och analys, 1 tjänst	800	800	800	Ja	Förutsatt att det kan ske utan ramförstärkning. Hanteras av RUN i dialog med kommunerna
Regionala utvecklingsnämnden	Integration, samordning, 1 tjänst	800	800	800	Ja	Förutsatt att det kan ske utan ramförstärkning. Hanteras av RUN i dialog med kommunerna
Regionala utvecklingsnämnden	Kompetensförsörjning, 1 tjänst	800	800	800	Ja	Förutsatt att det kan ske utan ramförstärkning. Hanteras av RUN i dialog med kommunerna
Regionala utvecklingsnämnden	Demografi, 1 tjänst	800	800	800	Ja	Förutsatt att det kan ske utan ramförstärkning. Hanteras av RUN i dialog med kommunerna
Vårdvalsnämnden	Bemanning ST-läkare	7 000	13 000	13 000	Ja	Utökning av ram
Regionstaben	Anpassning inför GDPR (dataskyddsförordningen), ny lag from 2018	500	500	500	Ja	Under förutsättning att det kan göras inom befintlig ram

Nämnd (tkr)	Objekt	2018	2019	2020	ja/nej	Finansiering
Regionstaben	Medicinskt bibliotek	230	130	130	Ja	Under förutsättning att det kan göras inom befintlig ram

Tabell 18. Budgetramar per nämnd samt finansiering

Budgetram enligt RF juni Miljoner kronor	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Regionstyrelsen	2 604,4	2 690,1	2 764,8	2 833,9
Regionala utvecklingsnämnden	311,6	321,2	328,5	336,7
Vårdvalsnämnden	670,5	695,4	718,3	732,2
Revision	5,4	5,5	5,7	5,8
Patientnämnden	2,8	2,9	2,9	3,0
Förtroendevalda politiker	25,0	25,3	25,7	26,0
Finansförvaltningen	241,1	256,9	220,5	202,0
SUMMA BUDGETRAM	3 861	3997	4067	4140
FINANSIERING				
Skatteintäkter	2 841	2 916	3 004	3 088
Inkomstutjämnning	618	648	658	673
Kostnadsutjämnning	49	50	56	57
Regleringsavgift/bidrag	-62	-61	-65	-72
Reglering kommunerna LSS mm	-3	-4	-4	-4
Strukturbidrag	100	101	101	101
Nytt statsbidrag resursförstärkning	42	28	20	12
Läkemedelsbidrag	292	343	343	343
Finansiella intäkter	9	12	2	2
Finansiella kostnader	-25	-36	-49	-62
SUMMA FINANSIERING	3 861	3997	4067	4140
RESULTAT	0	0	0	0

3.4 Förändring budgetramar

Regionstyrelsen: Följande förändringar har gjorts i Regionstyrelsens anslag.

- 7,2 miljoner kronor samt 1,8 miljoner kronor omfördelas från Vårdvalsnämndens budget för privata vårdgivare (RS/1819/2016).
- 1 miljon kronor omfördelas från Finansförvaltningen för specialistmottagning ortopedi. (LS/71/2008).
- 1,2 miljoner kronor omfördelas från Vårdvalsnämndens budget för privata vårdgivare
- Generella statsbidrag har tillförts Regionstyrelsens anslag för år 2018 med 1,6 miljoner kronor för glasögonbidrag för unga, 0,8 miljoner kronor för sänkt högkostnadsskydd 85

år och äldre och 1,1 miljoner kronor för fria läkemedel för barn. Totalt 3,5 miljoner kronor. Totala beloppet för 2019 är 3,5 miljoner kronor och för 2020 3,6 miljoner kronor.

- Inprioritering 0,5 miljoner kronor avseende logopedtjänst.

Vårdvalsnämnden: Följande förändringar har gjorts i Vårdvalsnämndens anslag.

- 10,2 miljoner kronor har omfördelats till Regionstyrelsens budget för privata vårdgivare (RS/1819/2016)
- Generella statsbidrag har tillförts Regionstyrelsens anslag för år 2018 med 5,3 miljoner kronor för avgiftsfri tandvård, 2,6 miljoner kronor för avgiftsfri mammografi, 1,7 miljoner kronor för sänkt högkostnadsskydd 85 år och äldre och 4,9 miljoner kronor för fria läkemedel för barn. Totalt 14,5 miljoner kronor. Totala beloppet för 2019 är 16,7 miljoner kronor och för 2020 17 miljoner kronor.
- Inprioritering 13 miljoner kronor för bemanning ST-läkare i primärvården. 7 miljoner kronor tillförs 2018 års budget och 6 miljoner kronor till 2019 års budget.

Regionala utvecklingsnämnden: Följande förändringar har gjorts i Regionala utvecklingsnämndens anslag.

- 1,7 miljoner kronor i tillfällig budget 2018 avseende investeringsbidrag Nationalmuseum norr
- Inprioritering beslutad i finansplanen 2016-2018, 0,5 miljoner kronor i driftbidrag för Jamtli.

Revision: Budgetramen har räknats upp med LPIK inkl läkemedel

Patientnämnden: Budgetramen har räknats upp med LPIK inkl läkemedel

Förtroendevalda politiker: Budgetramen har räknats upp med LPIK inkl läkemedel exklusive de delar som avser arvoden.

Finansförvaltningen: Budgetramen förändras bland annat beroende på nya prognostiserade kostnader för pensioner samt med de omfördelningar som gjorts av budgetramar till andra nämnder.

3.5 Avkastningskrav

Inom regionstyrelsens verksamhet har Folktandvården ett avkastningskrav för 2018 på 4 miljoner kronor.

3.6 Investeringstak

För 2018 föreslås investeringstaket uppgå till 96 miljoner kronor. Investeringsvolymen fördelas på större utrustningsinvesteringar 32,6 miljoner kronor, mindre utrustningsinvesteringar 11,6 miljoner kronor och fastighetsinvesteringar 35 miljoner kronor. För oförutsedda behov av akuta ersättningsinvesteringar behålls en buffert på 16,8 miljoner kronor som Regionstyrelsen beslutar

2017-05-23

Dnr:RS/258/20177

om. Investeringsvolymen på 96 miljoner kronor ligger något lägre än budgeterade avskrivningskostnader. Det innebär en mycket återhållsam investeringsnivå.

Investeringarna beskrivs mer i detalj i bilaga 1 Investeringsplanen.

Utöver investeringsbudgeten finns ytterligare investeringsbehov under 2018 för Cook and chill på 77 miljoner kronor. Totala investeringsbeloppet uppgår därmed till 173 miljoner kronor år 2018.

Hjälpmedel hanteras enligt särskilda rutiner och ligger utanför investeringstaket. Budgeten för hjälpmedel är 14 miljoner kronor.

4 FINANSIELLA MÅL

I fullmäktiges uppgifter ingår enligt kommunallagen, 8 kap 5§, att för ekonomin ange de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. De målen preciseras i det här avsnittet.

4.1 Långsiktigt hållbar ekonomi

Under planperioden är målet en ekonomi i balans. För att uppnå det övergripande målet om en *långsiktig hållbar* ekonomi och för att kunna återställa det ackumulerade underskottet, krävs positiva ekonomiska resultat efter planperioden.

Mätetal	Mål för planperioden	Mål på längre sikt
Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader	0 %	2 %

4.2 Kostnadskontroll

God kostnadskontroll är viktigt för att uppnå god ekonomi. Därför sätts mål för hur stor nettokostnadsökningen maximalt får vara. Målet för nettokostnadsutvecklingen 2018 baseras på ett prognostiserat helårsresultat 2017 om -170 miljoner kronor⁵. Med detta underskott som utgångspunkt, måste nettokostnaderna 2018 således minska med ungefär 2 procent.

Mätetal	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Mål på längre sikt
Nettokostnadsutveckling jämfört föregående år	-2,07 %	1,73 %	1,80 %	Ej högre än ökningen av skatter och generella statsbidrag

4.3 Avtalstrohet

Ett verktyg för att begränsa nettokostnadsökningen är att i största möjliga mån göra inköp mot regionens upphandlade avtal. Avtalstroheten mäts som den andel av inköpen som skett mot upphandlade avtal.

Mätetal	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål på längre sikt
Avtalstrohet	92 %	95 %	95 %	Minst 95 %

⁵ Prognos per tertialrapport april 2017.

4.4 Investeringstak

Region Jämtland Härjedalen ska prioritera investeringar som kan bidra till att visionen om en god hälsa och en positiv livsmiljö uppnås.

Regionfullmäktige ska fastställa ett tak för investeringar varje år.

Investeringstaket föreslås ligga på nedanstående nivåer:

Mätetal	Mål 2018	Mål 2019	Mål 2020	Mål på längre sikt
Investeringstak per år i miljoner kronor	96	96	96	Det teoretiska investeringstaket
Utökad investering 2018 p.g.a. Cook chill	77			
TOTAL INVESTERINGSTAK	173	96	96	

4.5 Självfinansieringsgrad investeringar

Det andra finansiella målet för investeringar avser självfinansieringsgraden⁶. På längre sikt bör de årliga investeringarna helt finansieras av skattemedel. En hög självfinansieringsgrad är önskvärd för att inte övervältra kostnader på kommande generationer och för att undvika räntekostnader för lån.

⁶ Definition *självfinansieringsgrad*: Årets resultat + årets avskrivningar dividerat med årets investeringar minus försäljning av anläggningstillgångar.

5 RESULTAT-, BALANS- OCH FINANSIERINGSBUDGET

I det här avsnittet redovisas resultat-, balans- och finansieringsbudget.

5.1 Resultatbudget

Nedanstående resultatmål förutsätter nettokostnadsminskningar motsvarande ca 390 miljoner kronor i enlighet med vad som beskrivs i avsnitt 2.9.

Miljoner kronor	Resultat 2016	Budget 2017	Prognos 2017*	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Verksamhetens intäkter	736,3	646,5	647,5	685,0	690,0	690,0
Verksamhetens kostnader	-4 580,4	-4 384,9	-4 606,4	-4 556,8	-4 636,6	-4 714,3
Avskrivningar	-120,6	-122,6	-123,3	-125,7	-120,0	-115,6
Verksamhetens nettokostnader	-3 964,8	-3 861,0	-4 082,1	-3 997,5	-4 066,6	-4 139,9
Skatteintäkter	2 726,2	2 842,4	2 823,5	2 915,8	3 004,1	3 088,0
Statsbidrag läkemedel	318,2	292,0	342,9	342,9	342,9	342,9
Generella statsbidrag ***	719,1	742,5	761,3	762,6	767,0	768,6
Finansiella intäkter	11,7	9,2	9,2	12,0	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-7,2	-25,2	-24,7	-35,8	-49,4	-61,6
Årets resultat	-196,8	0,0	-170,0	0,0	0,0	0,0

* Prognos efter april 2017

**) Generella statsbidrag

	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Inkomstutjämnning	636,9	648,2	658,3	673,3
Kostnadsutjämnning	50,4	50,4	55,7	57,2
Regleringsavgift/bidrag	-51,0	-61,4	-64,7	-71,5
Strukturbidrag	100,6	101,0	101,3	101,4
Statsbidrag "Välfärdsmiljarderna"	28,2	28,2	20,1	12,1
Överföring statsbidrag till kommunerna	-3,8	-3,8	-3,8	-3,8
Summa	761,3	762,6	767,0	768,6

Nettokostnadsutveckling	-2,07%	1,73%	1,80%

5.2 Balansbudget

I plan 2018-2020 förutsätts att avsättningar görs till pensionsportföljen motsvarande den årliga ökningen av pensionsskulden exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner.

Miljoner kronor	Utfall 2016	Prognos 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar	13,7	9,5	6,3	4,2	2,8
Mark och byggnader och tekniska anläggningar	665,0	650,3	639,6	629,7	620,3
Maskiner och inventarier	254,8	246,4	230,6	218,7	209,8
Finansiella anläggningstillgångar	64,8	64,8	64,8	64,8	64,8
Långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar	998,3	971,0	941,3	917,3	897,7
Omsättningstillgångar					
Förråd	14,5	14,5	14,5	14,5	14,5
Kortfristiga fordringar	211,8	211,8	211,8	211,8	211,8
Kortfristiga placeringar	468,3	545,3	672,7	811,0	985,9
Likvida medel	145,0	102,3	313,1	433,2	548,9
Summa omsättningstillgångar	839,7	874,0	1212,2	1470,6	1761,1
SUMMA TILLGÅNGAR	1838,0	1845,0	2153,5	2387,9	2658,8
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	121,2	-75,7	-245,7	-245,6	-245,5
Årets resultat	-196,8	-170,0	0,1	0,1	0,1
Summa eget kapital	-75,7	-245,7	-245,6	-245,5	-245,4
Avsättningar					
Avsättning pensioner	954,5	1016,5	1119,0	1230,3	1371,0
Särskild löneskatt övriga avsättningar	231,6	246,6	271,5	298,5	332,6
Avsättning skatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsättningar	1186,0	1263,1	1390,4	1528,7	1703,6
Skulder					
Långfristiga skulder	9,5	109,5	290,5	386,5	482,5
Kortfristiga skulder	718,1	718,1	718,1	718,1	718,1
Summa skulder	727,7	827,7	1008,7	1104,7	1200,7
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1838,0	1845,0	2153,5	2387,9	2658,8
Ansvarsförbindelse pensioner		1691,0	1632,7	1590,4	1553,0
Ansvarsförbindelse löneskatt		410,2	396,1	385,8	376,8

5.3 Finansieringsbudget

Köp av värdepapper avser placering i pensionsportfölj.

Miljoner kronor	Utfall 2016	Prognos 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Tillförda medel					
Internt tillförda medel	-76,2	30,3	253,1	258,3	290,5
Förändring av kortfristiga placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändringar av kortfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Minskning av långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning av långfristiga skulder	0,0	100,0	181,0	96,0	96,0
Summa tillförda medel	-76,2	130,3	434,1	354,3	386,5
Använda medel					
Nettoinvesteringar	96,0	96,0	96,0	96,0	96,0
Köp av värdepapper	0,0	77,0	127,4	138,3	174,9
Minskning av långfristiga skulder	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa använda medel	96,0	173,0	223,4	234,3	270,9
Förändring likvida medel	-172,2	-42,7	210,7	120,0	115,6

	2016	2017	2018	2019	2020
Internt tillförda medel miljoner kronor.					
Årets resultat	-196,8	-170,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	120,6	123,3	125,7	120,0	115,6
Ökning pensionsskuld inkl räntekostnader	0,0	77,0	127,4	138,3	174,9
Summa	-76,2	30,3	253,1	258,3	290,5
Ökning pensionsskuld RIPS	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökning premieskuld LÖF	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa internt tillförda medel	-76,2	30,3	253,1	258,3	290,5

6 SAMMANFATTANDE SLUTSATSER

Under 2016 var Region Jämtland Härjedalens nettokostnadsutveckling (rensat för engångseffekter) 2,9 procent, vilket var betydligt bättre än 2015. Trots detta är ekonomin fortfarande mycket ansträngd och står sig prognosen efter april 2017 kommer det ackumulerade underskottet att återställa enligt balanskravet att uppgå till 941 miljoner kronor inför 2018. I första steget ligger fokus på att få en stabil ekonomi i balans genom arbetet kring resultatförbättrande åtgärder innan balanskravet kan införlivas.

Enligt SKL kommer skatteunderlagets utveckling 2018-2020 bli betydligt svagare allt eftersom konjunkturen utvecklas i lugnare takt. En snabb befolkningsökning, främst bland barn och till viss del äldre, kommer att innebära en kostnadsutveckling högre än normalt. Det i kombination med att skatteunderlaget har en normal, eller till och med långsammare, utveckling medför att landstingssektorn måste hålla tillbaka kostnadsökningar för att motverka gapet mellan intäkter och kostnader.

Tabell 19 visar på gapet som kan uppstå ifall de budgeterade kostnaderna utvecklas enligt LPIK och skatteunderlaget håller den prognos som presenterades i april 2017.

Tabell 19. Jämförelse av intäktsökning med nettokostnadsökningar enl. LPIK inkl läkemedel samt förändring av finansnetto under planperioden

Miljoner kronor	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020
Förändring verksamhetens nettokostnader enl LPIK inkl läkemedel	104,2	111,0	101,9
Ökning finansnetto	7,9	23,6	12,2
Summa behov av intäktsökningar	112,1	134,6	114,1
Ökning av skatteintäkter	73,4	88,3	83,9
Förändring av utjämningbidrag och läkemedelsbidrag	71	4,3	1,6
Summa ökning intäkter	144,4	92,6	85,5
Differens mellan faktiska intäkter och behov av intäkter	32,3	-42,1	-28,6
Ackumulerat gap	32,3	-9,7	-38,3

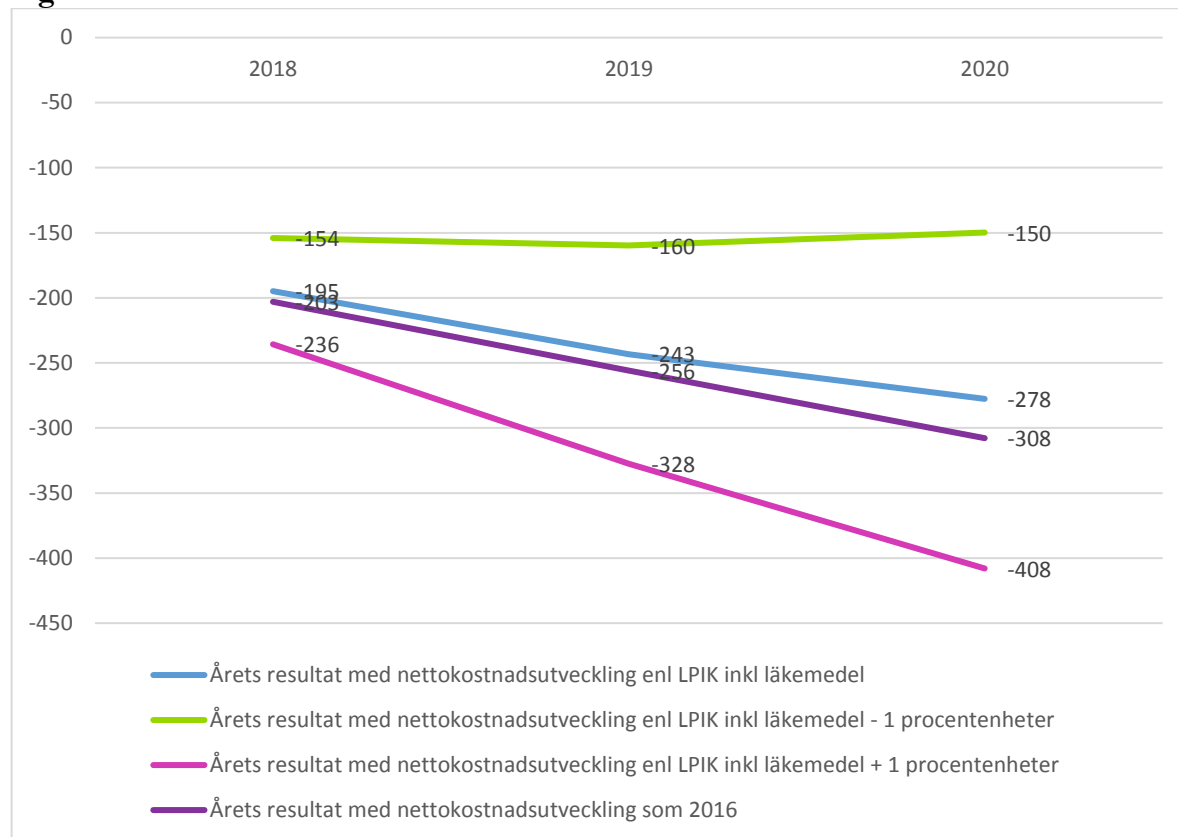
Resultatet blir att intäkterna ökar mer än kostnaderna under 2018 medan ett negativt gap uppstår för åren 2019 och 2020.

Under planperioden består en del av kostnadsökningen av kraftigt stigande pensionskostnader. En stor del av dessa kostnader rör tidigare intjänade pensioner och är därför inte påverkningsbara. Samtidigt planar intäktsökningen ut till en nivå runt 2,5 % per år och regleringsavgiften per invånare höjs.

Förutom stora kostnadsänknings är det viktigt att nettokostnadsutvecklingen blir betydligt långsammare än tidigare år, annars kommer Region Jämtland Härjedalen snart att visa ett negativt resultat igen. Diagram 12 visar hur nettokostnadsutvecklingen ger effekt på resultatet under planperioden. Som utgångspunkt har det prognostiserade resultatet i april 2017 använts.

Diagram 12. Jämförelse av resultatutveckling med olika nivåer på nettokostnadsutveckling

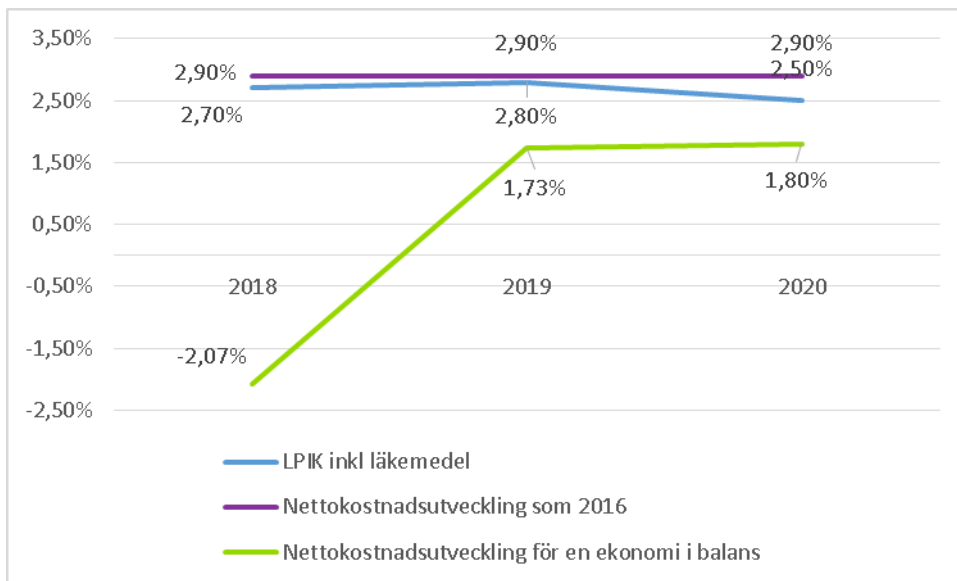

	2018	2019	2020
LPIK inkl läkemedel	2,70%	2,80%	2,50%
LPIK inkl läkemedel - 1 procentenheter	1,70%	1,80%	1,50%
LPIK inkl läkemedel + 1 procentenheter	3,70%	3,80%	3,50%
Nettokostnadsutveckling som 2016	2,90%	2,90%	2,90%

Efter tre år uppstår en skillnad på nära 260 miljoner kronor mellan scenariot där nettokostnaderna växer i en takt som är en procentenhet lägre än LPIK och en procentenhet högre än LPIK.

Diagram 13 visar en jämförelse mellan den nettokostnadsutveckling Region Jämtland Härjedalen kan ha under följande år för att hålla en ekonomi i balans, LPIK inkl läkemedel samt den nettokostnadsutveckling som var under 2016.

Diagram 13. Nettokostnadsutveckling i tre olika scenarier, samma som 2016, enligt LPIK och den acceptabla för en ekonomi i balans

För att Region Jämtland Härjedalen ska kunna hålla en ekonomi i balans under planperioden krävs att nettokostnadsutvecklingen är betydligt lägre än både LPIK och den nettokostnadsutveckling som hölls under 2016.

7 BILAGOR

7.1 Bilaga 1 Investeringsbudget 2018

Investering tkr				
Inventarier/Med. tekn. utrustning/fastighetsinv. plan 2018	Område	Ny- eller Re-investering	Belopp	Kommentarer
Inventarier över 250 000				
Uppgradering/investering befintlig övervakning neonatal	Barn och Ungdomsmedicin	Re	2 350	Flertalet av de barn som vårdas på neonatalavdelningen har en kontinuerlig övervakning. En klient till barnavdelning 108 för deras övervakningsfunktionalitet är tillika kopplad till denna övervakning. Efter dialog med ansvariga på MTA framkommer att befintlig central övervakningssystem ej längre kan garanteras drift då leverantören ej kan garantera detta längre p.g.a. vårt gamla system.
300IR lab (Ombyggnationskostnader ligger i den totala kostnaden)	Diagnostik Teknik Service	Re	12 000	Befintlig röntgenutrustning GE innova 3100 IQ är av äldre modell som saknar brusreducerande och bildförbättrande mjukvara vilket är nödvändigt för att minska stråldoser till patient och personal
Pletysmograf	Diagnostik Teknik Service	Re	550	Ligger i befintlig plan 2017. Finns inga reservdelar, mkt begränsad MTA kompetens. Hemmabygge från 1988
Pipitteringsrobot	Diagnostik Teknik Service	Ny	300	Pipittering av agens för ett bättre och jämnare resultat. Utvecklingssteg inom mikrobiologin
Hjälpmiddelsbussar, 2 st.	Diagnostik Teknik Service	Re	800	Leverans av hjälpmedel och teknikservice
1 Akutbarnbord	Kvinna	Ny	400	Komplettering av ytterligare ett akutbord för vård av nyfödda barn i behov av akutvård på förlossningen
2 Ultraljuds-apparater à 370 tkr	Kvinna	Re	740	Används i princip vid samtliga patient undersökningar vid gynmottagningen. Dessa två apparater ger nu betydligt sämre bild och behöver bytas ut med det snaraste
Fordon + utrustning	Akuten	Re	6 840	Ambulansuppdrag
Respirator	Akuten	Re	530	Andningshjälp

Kontorsinredning Medicinenheten	Hud, infektion och medicin	Ny	500	Verksamhet
Övervakningsutrustning. Skapa Intermediärtrum Strokeenheten.	Hjärta Neurologi Rehabilitering	Ny	300 <i>varav 100 i ombyggnad</i>	Patientvård. Bättre övervakning av svårt sjuka patienter. Tidsbesparande
Operationsbord för genomlysning	Akuten	Ny	1 000	Operationsbord/ traumabord med möjlighet att kombinera öppna och endovaskulära operationsmetoder
Operationsbord	Specialistvård Campus	Ny	330	Mobilt operationsbord (med pelare) och axeltillsats för möjlighet att bedriva operationer. Operational 2 Campus
Anestesiapparat	Specialistvård Campus	Ny	400	Möjlighet att söva vid operationer. Operational 2 Campus
Sammanhållen investering -Unit/behandlingsstol 4 st -Intraoral röntgen 4 st -Diskdesinfektor 1 st -Diskutrustning för vinkelstycken 1 st	Folktandvården	Ny	1 200	Tandvårdsbehandlingar. Röntgen för tandvårdsundersökning, diagnostisering
Endoskop	Kirurgi, ögon och öron	Re	1 220	Basutrustning för att kunna genomföra undersökningar av tarmar, magsäck, matstrupe och gallgångar
IOL Master (Har prioriterats som prio 1 av IR)	Kirurgi, ögon och öron	Re	400	Basinstrument för beräkning av linsstyrka som görs i samband med kataraktoperationer. Nödvändig inför kataraktoperation
Total stapel (videoprocessor, ljuskälla, monitor och vagn)	Kirurgi, ögon och öron	Re	595	Basutrustning för att kunna använda alla endoskop som finns på enheten. Ökar flexibiliteten enormt mot idag då vi ej kan genomföra vissa undersökningar på 1 rum p.g.a. för gammal utrustning
ISE licenser	Regionstaben		700	Används för att stärka IT-säkerheten och motståndskraft mot skadlig kod och virus
SAN datalagring årlig tillväxt	Regionstaben	Ny	1 000	Lagringsbehoven är helt beroende av verksamhetens digitala utveckling
Utbyte/anskaffning övriga servrar	Regionstaben	Re	400	Normala utbyten och nyanskaffningar av servrar utifrån behov som verksamheten löpande har och därmed kravställer från infrastrukturen
Summa			32 555	

Investeringar under 250 tkr (pottar)				
	Diagnostik Teknik Service		3 000	
	Barn och Ungdomsmedicin		700	
	Akutvård		2 200	
	Cop Klinikgemensamt		80	
	Tandvården		200	
	Hjärta, neurologi och rehabilitering		200	
	Hud, infektion och medicin		850	
	Kvinna		200	
	Primärvård		2 200	
	Kirurgi, ögon och öron		1 000	
	Ortoped		300	
	Barn och unga vuxna		150	
	Psykatri		150	
	Regionstaben		150	
	Regional Utvecklingsförvaltning		270	
Summa pottar			11 650	
Fastighetsinvesteringsplan				
Psykatri			3 000	Anpassning av utemiljövistels samt delning lokalerna för vård av barn och vuxna med anledning av ny lagstiftning. 1 miljon avsatt i 2016 års investeringsplan
Tillgänglighetsanpassningar			200	Kontinuerlig tillgänglighetsanpassningar av vårt fastighetsbestånd
Energiåtgärder			2 000	Större investeringar som syftar till att minska energikostnader för landstinget (belysning, vent, klimatskal). Viktigt för att klara energimålen. Ombyggnad av fjärrvärmeinstallationen för att sänka effektuttagen
Onkologen			2 000	Anpassningar för att öka antalet behandlingsplatser på plan 12
Ombyggnad plan 6 mm			20 000	Ombyggnad av lokaler för kirurgi och ortopedmottagning, rygg och handterapi i anslutning (hus 10 pl 6)

Akuten			3 000	Ombyggnad för bättre överblick och ökad säkerhet vid "torget" samt reception, traumarum utökad
Plan 8			3 000	Anpassning av lokalen för färre inläggande patienter och ökad dagvård och ett helt nytt arbetsätt. Ombyggnad av två avdelningar till en verksamhet
Ambulansverksamhet			1 500	Anpassning av lokaler i Strömsund, uppsagda från nuvarande lokal
Övrigt			300	
Summa fastighetsinvesteringar			35 000	
Pott till Regionstyrelsens förfo-gande				
	Diagnostik Teknik Service		1 000	Utbyte av befintligt larmsystem, finns inga reservdelar på marknaden
	Diagnostik Teknik Service		2 500	Uppgradering av patientsignalsystemen 95 och 96
	Psykiatri		1 500	Utbyte av befintligt larmsystem, finns inga reservdelar på marknaden
	Akuten		3 000	Integrering av ambulansjournal
	Kirurgi, ögon och öron		850	Diagnostiskt verktyg kopplat till nya behandlingsmöjligheter för keratokonuspatienter behövs för ST-läkarnas utbildning och uppfyllnad av målbeskrivning
Summa			8 850	
Pott för akuta investeringar			7 945	Buffert för oförutsedda händelser, beslutas av regiondirektören.
Total investeringsbudget 2018			96 000	

7.2 Bilaga 2 Avgifter och taxor

För ytterligare information om avgifter hänvisas till Region Jämtland Härjedalens avgiftshandbok.

Öppenvård

Enhetstaxa 300 kr

Vårdbesök oavsett vårdgivarkategori	300 kr
Gruppbesök och teambesök	300 kr
Besök via distansöverbyggande teknik	300 kr
Ambulanstransport (ingår inte i högkostnadsskyddet)	300 kr
- Högst 10 resor på år debiteras	
Laboratoriemedicin hälsokontroll (ingår inte i högkostnadsskyddet)	300 kr
Nödvändig tandvård	300 kr
Debitering uteblivna besök, även avgiftsfria (ingår inte i högkostnadsskyddet).	300 kr
- Ungdomsmottagningen, patienter under 18 år, undantaget	

Undantag från enhetstaxa

Vårdbesök på jourtid och på akutmottagning (0 kr med remiss)	400 kr
Hälsokolor, hela utbildningen	300 kr
Screening/riktade hälsokontroller (ingår inte i högkostnadsskyddet)	
- Gynekologiskt cellprov och aortascreening	150 kr
Receptförnyelse per telefon/elektroniskt	150 kr

Ingen avgift

Egenprovtagning virtuella hälsorum (under en provotid t o m 2018-03-31)	0 kr
Barn och unga under 18 år Inom Ungdomspsykiatriska mottagningen (UPM) och Ungdomsmottagningen är det avgiftsfritt för barn och ungdomar under 23 år.	0 kr
Laboratoriemedicin på grund av sjukdom	0 kr
Röntgen, fysiologen och nuklearmedicin	0 kr
Oplanerade återbesök pga. försämrat tillstånd inom 24 timmar	0 kr
Antabusdelning	0 kr
Dosettindelning	0 kr
Första besöket i specialistvården efter akut remiss från primärvården	0 kr
Avbokning akut tid	0 kr

Högkostnadsskydd öppenvård pga sjukdom

Högkostnadsskydd - tak för patientavgift under 12-månadersperiod (för högkostnadsgrundande avgifter)	1 100 kr

Intyg och hälsokontroller

Intyg och vissa hälsokontroller debiteras enligt följande grupp nivåer. För vissa intyg tillkommer moms.

Grupp 1	0 kr
Grupp 2	300 kr
Grupp 3 Timtaxa	500 kr
Grupp 4 Timtaxa	1 000 kr

Vaccinationer

Grundavgift	300 kr
Tillkommer vaccin enligt prislista	Varierar
Resevaccination som ovan med tillägg för hanteringskostnad per vaccin	100 kr
Säsongsinfluensa totalkostnad normal taxa	130 kr
Säsongsinfluensa totalkostnad över 65 år m fl. undantag	65 kr

Slutenvård – inlagd på sjukhus

0-17 år	0 kr
18 år och äldre	100 kr
Patienthotell för anhöriga	585 kr +moms
Högekostnadsskydd, tak per 30-dagarsperiod	2400 kr

Hjälpmedel

Besöksavgift	300 kr
Hörapparat inkl. besök	500 kr
Övriga hörselhjälpmedel, synhjälpmedel, ortopedtekniska hjälpmedel	Se avgifts- handbok
Övriga hjälpmedel via Hjälpmedelscentralen	Varierar

Sjukresor

Ersättning ges för billigaste färdssätt med hänsyn till patientens medicinska tillstånd.

Egenavgift	100 kr
Högekostnadsskydd, tak för egenavgift under 12-månadersperiod	1 600 kr

7.3 Bilaga 3 Regionens engagemang i bolag, stiftelser och förbund

Region Jämtland Härjedalens verksamhet kan bedrivas i annan form än inom förvaltningsorganisationen om medborgarnyttan bedöms bli högre än om verksamheten drivits inom den egna organisationen. Samverkan med andra kan ibland vara ett alternativ. Arbetet med koncernfrågorna inom regionen utgår från den policy om ägarstyrning som antogs av landstingsfullmäktige i april 2006.

När Region Jämtland Härjedalen använder sig av begreppet ”koncernen” avses regionens verksamhet, hel- eller delägda aktiebolag, stiftelser där regionen är engagerat, bostadsrättsföreningar, kommunalförbund, finansiella samordningsförbund och gemensamma nämnder. I koncernredovisningen inkluderas företag där regionen utövar väsentligt inflytande. Med väsentligt inflytande menas att regionen har en röstandel motsvarande minst 20 procent eller tillsätter minst 20 procent av styrelseledamöterna.

Koncernen 2018

Bolag	
Landstingsbostäder i Jämtland AB	Helägt bolag, 100 procent.
Vattenbrukcentrum Norr AB	Delägt bolag, 20 procent.
Almi Företagspartner Mitt AB	Delägt bolag, 24,5 procent.
Torsta AB	Delägt bolag, 40 procent.
Länstrafiken i Jämtlands län AB	Helägt bolag, 100 procent.
Norrtåg AB	Delägt bolag, 25 procent.
Stiftelser	
Stiftelsen Jamtli	Det regionala basbidraget till stiftelsens drift ersätts med, 65% av Region Jämtland Härjedalen och 35% av Östersunds kommun, vilket utgör ca 30% av stiftelsens ekonomiska årsomsättning. Andel av stiftelsekapital 33 procent.
Stiftelsen Zenit	Jämtkraft AB:s stiftelse för forskning, Östersunds kommun, Mittuniversitetet och Region Jämtland Härjedalen. Regionen har ingen andel av stiftelsekapitalet.
Bostadsrättsföreningar	
Bostadsrättsföreningen Åkerärtan	Region Jämtland Härjedalens andel 64 procent av andelskapitalet
Bostadsrättsföreningen Lugnviks centrum	Region Jämtland Härjedalens andel 10 procent
Bostadsrättsföreningen Torvalla centrum	Region Jämtland Härjedalens andel 16 procent
Övrigt	
Kommunalförbund och finansiellt samordningsförbund	Norrandstingens regionförbund (medlemmar är de fyra norrandstingen). Årsavgift utifrån invånarantal, ca 14 procent. Finansiellt samordningsförbund syftar till att ge förbundsmedlemmarnas aktörer (kommuner i Jämtlands län, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen samt Region Jämtland Härjedalen) bättre möjligheter att samordna och prioritera gemensamma insatser. Andel 25 procent. Bidrag 1 500 tkr per år.
Gemensamma nämnder	Gemensam nämnd för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter (Region Jämtland Härjedalen och alla kommuner i länet) Närvård Frostviken (Strömsunds kommun och Region Jämtland Härjedalen)
Norlands nätverk för musikteater och dans	Kommunalförbund tillsammans med övriga tre norrandsting. Regionens andel 25 procent av en samordnartjänst i Umeå (200 tkr per år). Kommunalförbundet får statsbidrag 10 300 tkr per år (2014). Regionens andel varierar lite över tid. Regionen går in med pengar för egen del av samarbetet, vilket uppgick till 2 400 tkr 2015.
Folkets hus Östersund	Medlemskap övertaget från Kommunförbundet.

7.4 Bilaga 4: Ordlista och förkortningar

Anläggningstillgång/omsättningstillgång

Ett landsting har två sorters tillgångar: anläggningstillgångar och omsättningstillgångar.

Anläggningstillgångar är avsedda att användas eller ägas av verksamheten under längre tid. Dessa kan delas in i:

- materiella – till exempel maskiner, inventarier och fastigheter
- finansiella – till exempel aktier i dotterbolag
- immateriella – till exempel goodwill, patent- och licensrättigheter.

Motsatsen är omsättningstillgångar. Dessa är avsedda att på kort sikt säljas, förbrukas eller på annat sätt omsättas i verksamheten. Exempelvis likvida medel (pengar), varor i lager eller fordringar på kunder och leverantörer.

Avsättning

En skuld som är oklar när det gäller beloppet eller vid vilken tidpunkt den förfaller. En avsättning ska redovisas i balansräkningen om företaget förväntar sig en händelse där det är troligt att det kommer krävas resurser för att klara av åtagandet – och att företaget kan göra en uppskattning av det beloppet. Ett exempel på avsättning är kostnaden för pensioner.

Eget kapital

Värdet av ett företags tillgångar med avdrag för skulder och avsättningar. Om regionens resultat är positivt (överskott) ökar det egna kapitalet, medan ett negativt resultat (underskott) minskar det egna kapitalet.

IB (Ingående balans)

Det sammanlagda värdet av organisationens tillgångar, skulder och eget kapital vid årets början.

Investering

Inköp av anläggningstillgångar (till exempel fastigheter, utrustning eller maskiner) som är tänkta att användas inom organisationen i över tre år och har inköpsvärde på minimum ett halvt basbelopp.

Regionkoncernen

Region Jämtland Härjedalen med dess förvaltning samt de aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där regionen har ett väsentligt inflytande.

Likvida medel

Organisationens penningtillgodohavanden i kontanter: kassa, postgiro, bank och bankgiro men även utländska sedlar och erhållna checkar.

LPIK

Prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting. Indexet används som underlag vid beräkningen av kostnaderna för löne- och prisutvecklingen i fasta löner och priser.

Nettoinvestering

Årets investeringsutgifter efter avdrag för årets försäljning och utrangering.

Nettokostnad

Verksamhetens intäkter (avgifter och ersättningar) minus verksamhetens kostnader (personal, material, tjänster och avskrivningar). Nettokostnaden finansieras med skatter och generella statsbidrag.

Resultat

Skillnaden mellan intäkter och kostnader under en viss period.

Resultaträkning

Uppställning som visar hur vinsten eller förlusten för perioden har uppkommit.

Skuld

Åtagande att i framtiden betala eller på annat sätt fullgöra en ekonomisk förpliktelse till någon utomstående. Skulder som förfaller till betalning inom ett år benämns kortfristiga, övriga långfristiga.